Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Textilní prostorový objekt

(Moderní folklór)

Bakalářská práce

Autor: Markéta Šlesingrová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Textilní tvorba
Vedoucí práce: doc. Mgr. art. Zuzana Hromadová

Hradec Králové 2017

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor:	**Markéta Šlesingrová**
Studium:	P121492
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Textilní tvorba
Název bakalářské práce:	**Textilní prostorový objekt**
Název bakalářské práce AJ:	Textile three-dimensional object

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Záměrem práce bude tvorba užitého prostorového textilního objektu. Cílem bude zpracování výtvarného tématu formou cyklu kreseb, maleb, koláží nebo fotografií. Tento cyklus bude předložen k hodnocení a bude sloužit jako východisko v stylizačních postupech pro výtvarné zpracování textilního prostorového objektu. Na základě těchto variant bude vytvořen výtvarná dokumentace (návrhy, inspirační zdroje, tvarové varianty) a technická dokumentace (maketa, materiálové zkoušky a technické výkresy). Hlavním cílem práce bude realizace tří prostorových objektů, včetně prezentace a dokumentace.

Kybal,A. O textilním výtvarném projevu. SPN, 1973. Kybal ,A. Kapitoly o textilním umění. NČVU, 1958. Bulletin Design Centrum. Brno : DC. Ed Rossbach, The New basketry , New York 1976 Textile forum ,Hannover, 2000 2006, Jana Geržová, Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia druhej polovice 20. storočia., Profil 1999, Bratislava Jan Beleka, Výtvarné umění- výkladový slovník, ACADEMIA Praha 1997 Amy Dempseyová, Umělecké styly,školy a hnutí., Slovart 1999

Garantující pracoviště:	Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	doc. Mgr. art Zuzana Hromadová
Oponent:	Mgr. art. Mária Hromadová, ArtD.
Datum zadání závěrečné práce:	11.12.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, pod vedením doc. Mgr. art. Zuzany Hromadové, a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne ……

Poděkování

Chtěla bych poděkovat všem, kteří mi pomáhali při tvorbě mé bakalářské práce, především mé rodině, která mi poskytla zázemí, finančně ale i psychicky mne podporovala během celého mého studia, dále také svému příteli Tomáši Novotnému, za jeho podporu během vypracování bakalářské práce. Avšak hlavní poděkování patří vedoucí mé práce do. Mgr. art. Zuzaně Hromadové, za odbornou konzultaci, rady, pomoc a především velkou podporu a trpělivost nejen během celého studia, ale i při realizaci mé bakalářské práce.

Anotace

ŠLESINGROVÁ, Markéta. *Textilní prostorový objekt*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017. 87 s. Bakalářská práce.

Teoretická část písemné bakalářské práce je zaměřena na problematiku folklóru a lidových krojů. V jednotlivých kapitolách, jsou rozepsány ženské a mužské lidové kroje regionálních oblastí Čech, Moravy a Slezska. Východiskem v praktické písemné části je inspirace folklorem v současném designu a je rozdělena na podkapitoly inspirace v oděvu a inspirace v bytovém designu. Výsledným realizovaným dílem jsou sady textilních prostorových objektů - stínítek na lampy, inspirovanými lidovými kroji.

Klíčová slova
Čechy, folklór, lidové tradice, kroj, oděv, stínidla, světlo

Annotation

ŠLESINGROVÁ, Markéta. *Three dimensional object*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2017. 87 s. Bachelor Degree Thesis.

The theoretical part of the bachelor thesis is focused on folklore and folk costumes. In individual chapters, female and male folk costumes of the regional regions of the Bohemia, Moravia and Silesia are described. The starting point in the practical written part is the inspiration of folklore in contemporary design and is divided into subchapters of inspiration in clothing and inspiration in the residential design. The resulting piece is made up of sets of textile space objects – lamp shade, inspired by folk costumes.

Keywords
Czech, folklore, folk tradicions, folk costume, clothing, lampshades, lamp.

OBSAH

Úvod…….. ……8
TEORETICKÁ ČÁST……..……...10
1 Folklór……...……10
1.1 České, Moravské a Slezské kroje……..…….....10
1.2 Dělení krojů podle regionálních oblastí…..……11
1.3.Zhodnocení…..……...…….37
PRAKTICKÁ ČÁST…. ……..39
2 Inspirace folklorem v současném designu…….……39
2.1 Inspirace v oděvu..……...……39
2.2 Inspirace v bytovém designu……...……50
3 Realizace stínítek na lampy Moderní folklór……...……..56
3.1 Sada 1……...……...58
3.2 Sada 2……...……...62
3.3 Sada 3……...……...66
4 Technická dokumentace……...…….70
4.1 Konstrukce stínítek……..……..70
4.2 Sešití potištěné látky na konstrukce stínítek……..…70
4.3 Foto stínítek……...…….71
Závěr……..……..74
Seznam použitých zdrojů……..…….. 76

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala textilní prostorový objekt, sadu textilních stínítek na stojací lampy, inspirovaných lidovým folklórem, především pak lidovými kroji. Lampy jakožto nedílná součást dnešního moderního interiéru, dokáží nejen osvětlit a zkrášlit, ale vytvořit díky hře světla a stínu nezaměnitelnou atmosféru v daném interiéru, proto jsem si právě stínítka vybrala při realizaci své bakalářské práce. Jak jsem již zmiňovala, zaměřila jsem se na český lidový folklór, zejména na folklór textilní. Zkoumala jsem jeho pojetí v současné době, a to, jak ho lidé v třetím tisíciletí vnímají.

Dle mého názoru je veliká škoda, že si lidé v dnešní době neuvědomují sílu lidových tradic, tradičního oděvu a jeho zpracování. Vezměme si například kvalitu zpracování lidových krojů, které jsou šity ručně ve vysoké kvalitě, a ne jako dnešní oblečení z konfekce vyráběné převážně v asijských zemích šité takzvanou „horkou jehlou".

Nebo například tradiční lidové ornamenty, které se vyšívají, i malují na kroje a pentle. Zdobí se s nimi žudra (prostor okolo vchodových dveří), okenice, vchody do vinných sklípků. Tento ornament typický pro moravský folklór, který je specifický i tím, že v každém regionu má trochu jinou podobu. Spousta z nás ho dnes vidí jako pouhý kýč, přitom bychom se měli zamyslet nad hlubokou tradicí, předávanou po generace a významem tohoto lidového ornamentu.

Na druhou stranu, mnoho lidí si v dnešní uspěchané a globalizované době snaží najít cestu zpět ke svým kořenům, právě díky těmto lidovým tradicím. I z tohoto důvodu, si spousta lidí, ať už umělců studentů nebo i laiků předělává tradice po svém. Dávají například lidovému ornamentu nový vzhled s moderními prvky, který pak následně aplikují na oděvy nebo se inspirují při navrhování svých kolekcí u tradičního pracovního oděvu nebo slavnostního kroje. Pozadu nezůstává ani produktový design, i zde najdeme bohatou škálu výrobků inspirovaných tímto národním bohatstvím, kterým folklór bezpochyby je.

Právě proto jsem se rozhodla, že se při tvorbě sady textilních stínítek inspiruji českým lidovým folklórem a to především jeho výtvarnou problematikou, a přetransformovala tyto motivy do moderní podoby, abych navázala na odkaz k tradicím. Hlavní inspirací mi byly především lidové kroje, charakteristické pro dané regionální oblasti Moravy, a Česka. Cílem mé práce je ukázat, že i tradice pojaté moderně, mohou oslovit společnost

s vědomím toho, že jsme na náš folklór hrdí a nenecháme ho zaniknout ani v současné době.

Má práce nese název Moderní folklór.

TEORETICKÁ ČÁST

1 FOLKLÓR

Lidové kroje jsou svojí rozmanitostí a malebností zdrojem inspirace pro mou tvorbu kolekce stínítek.

„Lidová kultura neboli folklór, je označení hmotného, kulturního, duchovního a sociálního života lidu, způsoby obživy, odívání, stravování a obyčejových tradic. Název folklór vznikl ze spojení dvou anglických slov: *folk*- lid a *lore*-tradice.“ [1]

Vzhledem k tomu že České země, i díky své poloze ve středu Evropy, za sebou mají bohatou historickou a kulturní minulost, tak i folklorní projev je zde velice silný. Postupně rostl a sílil s tím, jak se naše společnost vyvíjela a to především na venkově, který také dokázal udržet toto kulturní odvětví naživu co nejdéle a to hlavně v oblasti Moravy a ve Slezska.

Z velkých měst se díky průmyslové revoluci a industrializaci folklór začal vytrácet dříve. Velkým impulsem k návratu k našim kořenům bylo Národní obrození, a především také Národopisná výstava československá konaná roku 1895 v Praze, která vzbudila opětovné nadšení naší lidovou kulturou. Národopisci a etnografové začali zaznamenávat všechny tyto projevy slovesné, taneční, zvykové a oděvní. Díky těmto lidovým nadšencům máme možnost v dnešní době získat bohatý kulturní rozhled v tomto odvětví.

Lidová kultura začala být postupem času chápána jako národní kulturní dědictví, které by se mělo uchovat a udržet pro další generace.

1.1 České, Moravské a Slezské kroje

„Každé etnikum, každý národ, má své charakteristické rysy-prvky, kterými je specifické pro ostatní, ať už se jedná o řeč, životní styl, zábavu, kulturu, vzdělanost a hlavně ošacení, neboli lidové kroje, typické oděvy, dané pro určitý kraj či oblast. Jsou podmíněné hlavně prostředím a módou dané země.

U nás je typický lidový sváteční kroj, tak jak ho většina obyvatel zná, především souhrnem ladnosti, krásy, preciznosti provedení. Zvýrazněn výšivkou, krajkou a také výbornými látkami, jako je hedvábí, brokát, aksamit. Podmalován svěžími barvami a

dovršen vzornou čistotou a nažehleností. A je především důležitým prvkem národní kultury, jak hmotné, tak i umělecké.

Všechny kroje, české i moravské, vycházejí ze slovanského původu, vévodí bílá barva, bohaté řasení, výšivka inspirovaná slovanským ornamentem, krajkou a krumplováním. Toto všechno je sladěno v dokonalé souhře a harmonii, ukazující naši kulturní bohatost a proto je národní kroj projevem kultury. Je sice pravda, že některé kroje jsou nazdobené více, některé zase naopak dávají přednost umírněnějšímu projevu, který je na první pohled spjatý s přírodou, a i s tím, že daná oblast byla chudší, než ostatní, což je příklad krojů z horských oblastí, především Valašsko a Slezsko, kde se používaly více přírodní materiály a kroje se nezdobily tak honosně.“ [2]

Bohužel vlivem dnešní hektické doby, jsme kroje již odložili do vitrín a muzeí a nejsou součástí běžného života lidí. Ovšem v některých venkovských oblastech, především Moravy, některé starší ženy a také mládež, zachovávají tradice a chodí v krojích především při slavnostech.

Tato významná část české lidové kultury, by neměla být opomenuta ani v současné době, kdy právě skrze ní, můžeme dávat světu na obdiv naši kulturní vyspělost.

1.2 Dělení krojů podle regionálních oblastí

V této kapitole své bakalářské práce bych chtěla rozdělit a popsat, lidové kroje z území Čech, Moravy a Slezska.

„Proč se lidé vůbec zajímají o kroj, V každé době pro něco jiného. Především však proto, že jako oděv obecně patří ke hlavním článkům kultury. Jeho prostřednictvím se dovíme mnoho o životě, názorech i umění toho společenství, které nás zajímá.“[1]

Lidové kroje se i v různých regionech velmi odlišovaly. Například kroj Kyjovský nebo Hanácký se hodně lišil od kroje Plzeňského, zapříčinila to hlavně skutečnost, že lidé velmi málo cestovali, tudíž neměli možnost kopírovat jiné vzory a tím pádem se vytvořily dané motivy pro jednotlivé oblasti země.

[1] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1.vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994, 7 s., ISBN 80-208-0328-9

Je zde také na první pohled vidět, který kraj byl bohatší a který naopak ne, i to se odrazilo na zdobnosti krojů. Kroje z Hané jsou lépe vyšívané, vzorované, z lepšího a kvalitnějšího materiálu jako tyl, samet nebo brokát, než například kroje z Valašska, který jsou jednodušší a chudší ve vyšívání, ale i druhu látky, zde více používalo sukno a podomácku vyrobené režné plátno.

Na druhou stranu je zde ale jeden paradox, že i přes značnou vzdálenost, jsou si některé kroje do určité míry podobné, například nazdobené kroje z okolí Prahy, ovlivněné právě subkulturou našeho hlavního města se na první pohled vizuálně podobají krojům z okolí bohatých slezských měst a naopak některé sousedící oblasti, v porovnání mezi sebou, jsou zcela odlišné, jako kdyby snad ani nepatřily do stejného regionu. To je příklad hlavně moravských vesnic, které vedle sebe sousedily a zároveň si každá střežily svou subkulturu tím, že si vytvářely rozmanité, originální výšivky a zdobení krojů. Dá se říci, že každá vesnice měla svůj typický ornament, výšivku a zdobení.

České lidové kroje

„V Čechách se lidové kroje nenosily tak dlouho jako například na Moravě, zde to bylo zhruba do poloviny 19. století. A jsou si do značné míry hodně podobné, především co se siluety a materiálů týče.

Podobné mezi sebou si byly i kroje na Moravě, ale díky tomu, že se zde kroje nosily o mnoho déle, především na venkově, dostaly tak možnost dalšího vývoje.“ [3]

Nedá se až tak říci, že by se české, moravské a slezské kroje až tak moc siluetou a jednotlivými vrstvami oblečení odlišovaly, naopak, byly si podobné, ale přesto je zde patrný rozdíl mezi jednotlivými zeměpisnými regiony země. Tyto rozdíly jdou popsány v kapitolách, týkajících se moravských a slezských krojů. Co se tedy České oblasti týče, nejdéle se udržel kroj na západě, kde se i nosil nejdéle. Hlavním centrem této oblasti je město Plzeň. V okolních krajích se zachovalo hned několik zajímavých krojů.

Plzeňský kroj

„ U plzeňských krojů je důležitá ozdoba hlavy, natvrdo škrobený čepeček neboli holubička, která je zdobena výšivkou. Vzadu má čepeček přišitá křídla, která mívá v rozpětí skoro metr. Vdané ženy si křídla čepečku lámaly přes ramena a přes tyto

čepečky si ještě uvazovaly bílé pleny, hojně a krásně vyšívané bílou nití. Ceněný je také takzvaný baborák, ručně tkaná a podélně pruhovaná zástěra. Nosily se červené punčochy a střevíce z černého sametu, které měly na špičce připevněnou zelenou stužku. V zimě se na kroje oblékaly kabátky z bílého sukna nebo kožíšky se zdobenými rukávy.

Muži na hlavách nosívali široký klobouk, takzvanou vydrovku, s černými stuhami, které se volně uvazovaly pod krkem. Tento kroj má modrý plášť, kazajku a vestu, která mívala ještě červené lemování a lesklé, mosazné knoflíky. K tomu si muži oblékali modré punčochy a vysoké boty.“ [4]

Obrázek 1.: Plzeňský kroj.

Plaský kroj

„Kroj z okolí měst Plasy a Kralovice, ležících severně od Plzně. Tento kroj byl téměř srovnatelný jako kroj z Plzně až na pár výjimek. Plaský kroj byl totiž typický osobitou vyšívačskou tradicí a měl dva hlavní proudy.

První, z počátku 19. století, zahrnoval červenožlutou výšivku na plenách a zástěrách, která velice hustě vyplňovala daný kus textilie. V druhé polovině 19. století výšivka našla ještě druhý proud, a to ten, že kroj získal bílý styl. Typické červené punčochy se vyměnily za bílé, jako v jiných krajích. Zajímavá byla také prolamovaná výšivka, která se ve velkém vyšívala na zástěry, kosičky, pleny a čepce. Byly to nádherné téměř celo krajkové

vyšívané plochy. Dalším zajímavým prvkem Plaského kroje byly i měkké čepce, převázané žlutě, vyšívanými vínky.“ [5]

Chotěšovský kroj

„Tato obec ležící těsně pod Plzní směrem na jih. Díky tomu, že zde žilo početné německé etnikum, které dodržovalo oděvní tradice, zachoval si tento kroj velice starobylý ráz.

Jako v Plasech i u Chotěšovského kroje se výšivka komponovala do celistvých ploch, ale na rozdíl od červenožluté výšivky na Plaském kroji, zde byla výšivka černá. Tímto způsobem se vyšívaly především pleny na hlavu. Zdejší kroj má ale i další starší typy oděvu, dívky nosily úvaz kolem hlavy z široké černé stuhy s bílými, bohatě vyšívanými konci, dále černá, skládaná sukně, vyztužená šňůrkou, tudíž měla zvonový tvar. Dlouhé rukávy, k zápěstí zúžené, krátký, nad pasem nadsazený živůtek. Na živůtku se nosívaly i flanelové kabátky s vykrajovanými květy, podložené suknem. Zajímavá byla i tmavomodrá sukně chotěšovského kroje, byla totiž v lemovce stažená provazem a díky tomu se sukně vlnila do tří zvonitých záhybů.

V zimě ženy nosívaly blánové kožichy s přímkovou ozdobou z barevných potahovaných řemínků a výšivkou z barevné vlny. Tento kroj vyznívá jako starobylé oblečení s červenými punčochami a kvalitami vlněného kašmíru.“ [6]

Obrázek 2.: Chotěšovský kroj.

Chebský a Karlovarský kroj

„Kroje z okolí měst Cheb a Karlovy Vary. Tento kroj též prolínal české a německé etnikum a je poměrně dobře zdokumentován.

Ženský chebský kroj se skládal z vázaného šátku, z hedvábí, brokátu, jemné bavlny s hedvábnými třásněmi. Spodní košile se nosívala se širokými ramínky. Horní díl spodní košile byl z jemného plátna, spodní díl, který sahal až ke kolenům zase z hrubšího plátna a sloužil jako spodnička. Přes tuto košili se oblékala svrchní košile, sahající po pás. Dlouhé rukávy se u zápěstí utáhly šňůrkou a vytáhly až k loktům. Šněrovačka chebského kroje byla ze sametu nebo hedvábí v převládající černé nebo světlem modré barvě. Fěrtoch opět v modré nebo černé barvě z lněného plátna. Dámy také nosily kabátky, letní a zimní, oba dva stejného střihu, s tím rozdílem že letní byl podšit flanelem, s hlubokým výstřihem na přednici, který se vyplňoval hedvábným šátkem a zimní, který byl podšit kožešinou a zapínal se až ke krku. Další součástí kroje je úzká, krátká, spodní sukně tmavomodré barvy, zdobená červenými proužky. Naopak vrchní sukně byla nejdelší, většinou opět tmavé barvy, ovšem praktická potřeba využití sukní při rolnických pracích, postupem času vyžádala zkrácení této dlouhé vrchní sukně. Na nohou se nosily černé vlněné nebo pletené punčochy. Boty byly z hověziny a jazyk se natíral na červeno.

Mužský chebský kroj se skládal ze šátku, černého, hedvábného, čtvercového tvaru. Na hlavách se nosil klobouk z vlněného filcu. Košile z hrubého lněného plátna, se širšími rukávy, zřasenými v dolní části, které se zavazovaly tkaničkou. Na košili se oblékala vesta z červeného nebo modrého sukna a mívaly kovové knoflíky po jedné straně. Kabát chebského mužského kroje je z tmavohnědého sukna se šosy, a délka sahala po lýtka. Kabát je podšitý červeným plátnem, s knoflíky potaženými černým hedvábím, celkem je jich dvanáct na jedné straně, a na konci jsou přišity tři kovové knoflíky. Kalhoty byly široké, nabírané, „plundre“, černé, ušité z kůže. Sahaly do podkolení a zapínaly se na boku a přidržovaly je šle. Podkolenky bílé, později černé nebo tmavě šedé. Holínky byly z teletiny s malým červeným jazýčkem.“ [7]

Obrázek 3.: Chebský kroj.

Chodský - Domažlický kroj

„Chodsko tolik nezasáhl průmysl, a proto zde lidé déle trvali na svých zvycích. Pro chodský ženský kroj byly typické červené punčochy a kožené boty se širokým, nízkým podpatkem. Poutal na první pohled pozornost a udržel se při životě i ve 20. století. Tento kroj se nosíval v nevelké oblasti, která zahrnuje zhruba dvacet obci v okolí Domažlic.

Ženský domažlický kroj se skládal z několika pestrých částí. Kolem krku si uvazovaly barevný šátek, na hlavu se pak vázal ve dvou rozích bohatě vyšitý černý šátek. Dále si ženy oblékaly takzvanou „oblečku“ z bílého plátna, a na to širokou spodnici zdobenou krajkou. Rukávy domažlického kroje jsou široké, nabírané, nad lokty stažené tkaničkou. Klenotem je šněrovačka krátkého střihu, vyšívaná zlatým a stříbrným dracounem, zdobená skleněnými a keramickými knoflíčky. Na bocích šněrovačky byla přivázána vlněná sukně, vzadu poskládaná do varhánku a dole lemovaná barevnou pentlí. Přes sukni si ženy uvazovaly barevný květovaný fěrtoch. Na šněrovačku a košili se obléká dále krátký kabátek. Na nohou se nosí nízké střevíce zdobené vyřezáváním, červeně podkládanými srdéčky a jinými motivy. Barevnost celého kroje podtrhují již zmiňované červené punčochy.

Mužský kroj se skládal z plstěného klobouku, širáku, uvnitř je přišitý kožený pásek, sahající přes bradu s mosazným zdobením. Dále si pánové oblékali bílé plátěné košile, s výraznou náprsenkou, košili doplňoval malý černý nebo barevný šátek. Kalhoty byly vyrobené ze žluté kůže se širokým poklopcem dosahujícím až k bokům. Na košili se dále oblékala tmavomodrá soukenná vesta kratšího střihu, takzvaný „lajblík“. Na vrch se nosívaly dva typy kabátů, bílý kabát, šerka, dlouhý po kolena s bílou výšivkou, druhý, tmavomodrý delší kabát, župan, vyšívaný barevnou výšivkou. Na nohy se oblékaly vlněné bílé nebo modré punčochy a černé holínky. Typickým prvkem mužského chodského kroje byl čakan, dlouhá hůl z tvrdého dřeva, která má místo rukojeti železné ozdobné kování, na jedné straně sekyra, na druhé zahnutý hrot, symbolizující chodský region.“ [8]

Obrázek 4.: Domažlický kroj.

Obdobně jako v západních Čechách, byly i jižní Čechy bohaté na oděvní kulturu, i zde se kroj nosil déle, než například na severovýchodě Čech, ale udržovaly se zde staré formy odívání a oproti západu se jich Čech vyvíjel jako vnitrozemský region s výjimkou Pošumaví.

Doudlebský kroj

„Doudlebsko je nejjižnější cíp Čech rozkládající se na území jižně od Českých Budějovic, kraj kde začíná Šumava a za ní se pak nachází Rakousko a právě díky této poloze, kde mnohé obchodní cesty vedly právě z rakouského Linzu do Českých Budějovic, má tento kroj svůj typický ráz.

Ženy nosívaly na hlavě vázaný červený nebo černý šátek, v rozích ozdobený tištěnými kyticemi. Cípy šátku si uvazují v týle a motají zpět na temeno hlavy. Dále nosily bílou plátěnou oblečku a širokou vyšívanou spodnici. Košile byla ušita z bílého plátna s krejzlíkem, širokým límce, z lněné krajky. Dlouhé, široké rukávy mívaly u zápěstí všity

široký pásek olemovaný bílou krajkou. Šněrovačka ženského doudlebského kroje byla ušita ze sametu, má úzká záda a vpředu hluboký výstřih, olemovaný červenou nití, zapíná se na knoflíčky. Široká sukně sahala do půli lýtek, modrá, zelená, fialová s vodorovnými pruhy a je zakončená černými zoubky. Fěrtoch, byl z pevného plátna s úzkými, svislými, hedvábnými pruhy, na modrém, bavlněném podkladu. Na nohu nosívaly červené punčochy a černé, kožené střevíce. V rukou povětšinou držely bílý šátek s jemným bílým vyšíváním v rozích.

Mužský doudlebský kroje se skládal z měkkého, plstěného klobouku nebo čepice z černé ovčí kožešiny. Dále se nosila bílá košile. Košile určené ke svátečním účelům byly navíc vyšívané na hrudi, krku a zápěstí. Vesta je vyrobena z manžestru, zeleného, černého nebo modrého s drobnými kvítky. Vesta byla dlouhá, úzká s jednořadým zapínáním ke krku. Kalhoty z černého sukna, široké, se zapínáním uprostřed. Vpředu na kalhotách byly také bohatě vyšívané ornamenty, na bocích byla pak jemná výšivka, končící v zadní části kalhot. Na nohou nosívali modré punčochy a černé, kožené holínky. Typickým prvkem doudlebského mužského kroje byl široký opasek, prošitý barevnými řemínky s charakteristickým vzorem a monogramem svého majitele.

Kroj se zde nosil až do druhé světové války, v některých rodinách se dochoval ještě po další dvě generace a proto je o tomto kroji, tolik rozsáhlých informací.“ [9]

Obrázek 5.: Doudlebský kroj.

Blatský kroj

„Úrodná a bohatá krajina, která leží severně od Českých Budějovic a zahrnuje města Soběslav, Lužnici, Třeboň, Jindřichův Hradec a Netolicko. Blatský kroj je typický selský kroj, Blaťáci totiž bývali bohatí sedláci. Blatský kroj byl na jednu stranu bohatý a na druhou tradiční a měl řadu variant.

Blatský kroj byl charakteristický svou bohatou červenožlutou výšivkou na zástěrách, košilích, rouchách a především na rozměrných plenách. Sukně se nosily temně zelené, temně modré, k nim vlněné „lajblíky“, nízké živůtky posazené nad pas. Děvčata nosila úzké sametové vínky, vdané ženy měly podobnou část stejně zvanou, ale byla z červené stuhy, pošitá zrcátky a penízky a vázala se přes měkký čepec nošený pod plenou. Na nohou se nosily červené punčochy a nízké kožené střevíce. V druhé polovině 19. století se i Blatský kroj zmodernizoval. Odlehčil se a přibyla lehkost bílého vyšívání, ovšem místní záliba v barvách, pavoučkovou výšivku propojila s barevnými korálky a flitry a vytvořila z ní následně velmi originální typ. Tímto způsobem se zdobily zástěry, pleny, košilky. Místo staršího „lajblíku“ se používala brokátová šněrovačka, šněrovaná dozadu.“ [10]

Obrázek 6.: Blatský kroj

Táborský kozácký kroj

„Tento kroj z okolí města Tábora je hlavní rysech hodně obecný a skladbou a počtem kusů se mnoho neliší od kroje ve středočeské oblasti, se kterou sousedí.

Ženy si na čelo vázaly černou sametku, na hlavu se poté nasazoval bílý prolamovaný čepeček. Vzadu na čepci byla naškrobena bílá holubička. Poté si oblékaly košilku z bílého plátna, ozdobenou bílou výšivkou. Soukennou šněrovačku tmavě červené barvy, která se šněrovala zepředu. Aby vynikla ženská košatá silueta, oblékaly na sebe ženy 3 spodnice. Vespod sukně z bílého plátna zdobená prolamovanou výšivkou v několika pruzích, aby prolamovaná výšivka vynikla, nejvrchnější suknice je buď červená, nebo růžová. Přes sukni se dále uvazoval fěrtoch. Přes prsa se kladl tylový trojcípý šátek. Na nohy se oblékají bílé punčochy a nízké černé střevíce.

Mužský kozácký kroj je velmi prostý. Bílá, hladká košile, ušitá z plátna, vesta jednoduchého střihu nad pás, ozdobou na vestě byly zlaté vypouklé knoflíky. Těsné kalhoty, „praštěnky“, pod koleny svázány řemínky. Dále se pak na nohy oblékaly bílé nebo modré punčochy a černé holínky. Ve sváteční dny kroj doplňoval krátký kabát, kazajka, s odstávajícím šosem nebo dlouhý kabát, župan, z modrého nebo hřebíčkového sukna.

Zvláštní název „kozácký“ nese táborský kroj z neznámého důvodu. Možná proto, že výběžek na mužské kazajce připomínal kozí ocásek, nebo podle tvrdých konců holubičky pod ženskou plenou, které mohly zase symbolizovat kozí růžky. Spekuluje se i o tom že to může být díky tomu, že označení „kozí“ se zde hojně vyskytovalo v názvech obcí a měst, dále pak podle národopisců, manželů Pukových, toto označení vzniklo z toho, že Táborsko byl kraj chudý a chovalo se zde více koz než krav, a označení „kozácké“ považují za posměšné.“ [11]

Obrázek 7.: Táborský kroj.

Středočeský kroj

„Rozsáhlé území, které je na severu ohraničeno Roudnicí, na západě Berounskem, na východě Čáslaví a Kutnou Horou a na jihu Benešovskem a částí Sedlčanska. Všechny kroje z těchto oblastí jsou ovlivněny kulturou našeho hlavního města Prahy. Díky tomuto vlivu, byly zdejší kroje honosnější, zdobnější, šity z dražšího materiálu.

Nosily se hedvábné a brokátové sukně, drahé šněrovačky, bílé čepečky a stříbrné tuhé čepce, kroj je pak sjednocen jemnou, bílou výšivkou. Nejhonosnější kroje se nosily kolem Nymburka, Poděbrad a Mělníku a samozřejmě kolem Prahy, například v městské části Prahy, v Ruzyni, dříve to však bývala obec vedle našeho hlavního města, se dívky strojily do bíle vyšitých sukní a hedvábných zástěr, ženy nosily jemně vyšité pleny plné talových vložek, doplňky z jemně vybarveného hedvábí. U vdaných žen se často celý kroj šil z hedvábí a doplňuje se bílými součástkami.

Mužský kroj byl šitý především z jemného sukna, tmavších odstínů, modrého, jinde například rezavě hnědého. Například na Mladoboleslavsku se nosívala vysoká kožešinová čepice, světlé kalhoty z jelenice, lněná košile se zlatou výšivkou na prsou. Jinde zase šosaté kabáty, límcové pláště a kožichy.“ [12]

Obrázek 8.: Středočeský ženský kroj.

Sever a východ Čech má ve srovnání jihem a západem území kroj jednotnější. Především proto, že se zde nosil kratší dobu a velmi brzo přijal dobové znaky, přesto se i v této části Čech nachází velmi zajímavé kroje.

Podkrkonošský kroj

„Běžné byly ručně tkané látky, především "kanfasy", z nichž se šijí sukně. Nosily se zde ženské volné kabátky, „flandy", z kretonu, plátna nebo „buchetu". Šátky se vázaly s cípky trčícími nad čelem. Takto se chodilo ve Vysokém nad Jizerou, Pasekách nebo Rokytnici. Muži nosili plátěné i soukenné kalhoty a kazajky, vysoké boty a čepice.

Sváteční ženské kroje byly vyšívány barevným hedvábím a vyobrazují se především drobná kvítka. Podle tradice se zde vyšívalo do lněného plátna, bílého i modrého. Speciálně vyšité byly i ženské vínky kolem Turnova, které jsou pokryté hustými stehy v červené barvě hedvábí.

Starší oděvní styl Podkrkonoší má jednoduchý řád. Jednotlivé části svrchního oděvu byly ze sukna, jak u žen, tak i u mužů. Z něho se šily útlé kabátky s varhánky a se

zdobením u výstřihu ve formě stuhových rýžků a skládání. K těmto kabátkům se nosily plachetky vyšité karmazínem, vyškrobené a uvázané. V okolí Nové Paky, Jičína a Hořic, se kroje přizpůsobily městské módě, které dominovala bílá výšivka. Vzory na těchto výšivkách byly však schematičtější a plátno, na které bylo vyšíváno je tužší.

Unikátní jsou zlaté a stříbrné čepce. Krkonoše jsou totiž proslulé jako naleziště drahokamů, mezi ně patřily i české granáty, zdejší selky nebyly tak bohaté, aby si mohly dovolit nosit drahokamy například v náhrdelnících, a proto si granáty v podobně malých kamínků našívaly jako součást reliéfních výšivek právě do zmiňovaných čepců.“ [13]

Obrázek 9.: Podkrkonošský kroj.

Litomyšlský kroj

„Kroj z širokého okolí města Litomyšle, byl nejvýraznějším představitelem tohoto naznačeného krojového stylu.

Na hlavách dívky nosily „pentlík“ - náběrku, vyrobenou ze stuhy, která se upevňovala kolem drdůlku na temeni, přichycenou jehlicí. Vdané ženy naopak nosily do věnce uvázaný červený šátek. Litomyšlský kroj měl „protáhlejší“ siluetu s krátkým živůtkem nad pas, šněrovanou přes punt- pevnou podložku. Móda těchto šněrovaček, byla oblíbená v 18. století, ale v tomto kroji zůstala déle a dala mu dobový empírový ráz. Sukně byly z domácí, především zelené šerky, zástěry, vyšívané na bílé plátně bíle nebo byly ušité z hedvábné látky. Vrchní košilka měla delší rukávy s krajkovými kaskádami okolo zápěstí a na límci, kde po naškrobení a nažehlení tvoří z límce nádherné okruží. Často jsou ze

síťované krajky Na přelomu 18. a 19. století se zde ke kroji nosily ještě podélné roušky, na koncích lemované jak paličkovanými, tak šitými krajkami.

Mužský kroj je méně rozdílný než ženský kroj. Měl výraznou pokrývku hlavy s širokým kloboukem, dále se nosily krátké zelené nebo bílé vesty, zdobené výšivkou, zvláštností Litomyšlského mužského kroje byly široké opasky vyšité rozštěpeným pavím brkem a připomínají opasky, které se nosily na Doudlebsku.“ [14]

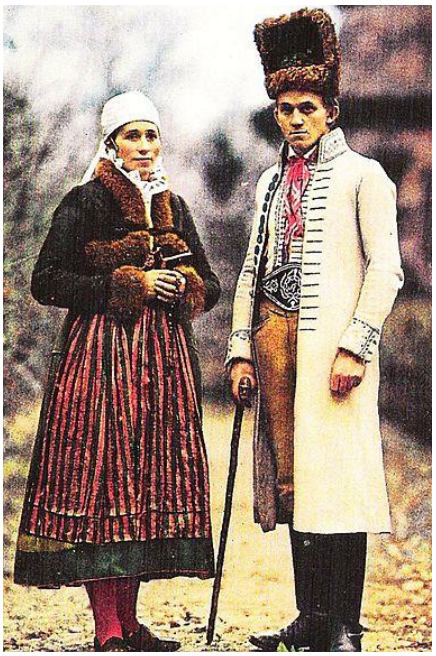

Obrázek 10.: Litomyšlský kroj.

Poličský kroj

„ Kroj nošený v okolí města Polička. Ženy si na hladce učesané vlasy dozadu uvazovaly zlaté nebo stříbrné čepce, vyšívané tenkou zlatou nití, lístečkovým vzorem. Na čepec se v týle uvazovala holubinka. Dále se kroj skládal z košilky z bílého plátna s mírně vydutými rukávy. Dále z bílé plátěné spodnice zdobené krajkou. Šněrovačka, „lajblík“, byla z různých materiálů, brokát, damašek, silnější hedvábí, zdobená korálky, na přední straně s přepínacím páskem a šněrováním vepředu i vzadu. Sukně byly široké, šité z damašku, brokátu, převážně v tlumených barvách a sahají do půli lýtek. Na tuto sukni si ženy uvazovaly bíle vyšívaný fěrtoch z tmavomodrého plátna. Na nohou se nosily bílé punčochy a černé střevíce s oušky, na nártu svázané stuhou. Do ruky patřil bílý šátek z plátna, který se někdy zastrkoval do pasu. Na krku se nosily barevné korále.

Muži na sebe oblékali plátěnou bílou košili, „tenčici“, se širokými rukávy a bíle vyšívaným límečkem. Okolo krku se uvazoval šátek z hedvábí. Dále na sebe navlékali vestu, „bruclek“, ze sukna ve tmavších barvách, která byla zdobená knoflíky a květovanou výšivkou. Střih je krátký a vesta se zapínala pouze na tři knoflíky. Kožené kalhoty byly mírně pod kolena, kde se svazovaly řemínky, kalhoty také bývaly zdobené barevnou výšivkou jak vpředu, tak na bocích, mikání, vystupující až do zadní části kalhot. Součástí kalhot mužského poličského kroje byly i „kšande“ (šle) a kožený opasek, široký třináct až osmnáct centimetrů, zdobený jemnou výšivkou z kožených řemínků. Holínky, „uherky“, vyrobené z černé kůže sahají od půlky lýtek až po kolena, a nosily se do nich bílé bavlněné nebo lněné punčochy. Ve sváteční dny se nosil dlouhý černý kabát do půli lýtek, řasený na ramenou, ke kabátu muži nosili také černý plstěný klobouk, s vysokým okrajem, zdobený vlněnou bambulí, černými stuhami a kovovým knoflíkem.“ [15]

Obrázek 11.: Poličský kroj.

Na vysočině, kraji sousedící s Moravou byly kroje zhruba jednoho druhu. Hlavním rysem těchto krojů jsou domácí, lněné látky.

Horácký kroj

„Kroj z okolí Telče a Dačic. Ženský kroj míval rozmanitou úpravu hlavy, nosily se tvrdé brokátové čepce, naškrobené dokulata, vyšívané bíle a zdobené krajkou. Zámožné ženy pak nosily čepce zlatě vyšívané. Košilka se šila z ručně tkaného plátna, u krku byl nabíraný krejzlík, který zakrýval výstřih a byl vyšíván bílý, někde i červeným dírkováním. Rukávy košilky se všívaly do pásků. Sukně na všední den byly plátěné, režné nebo modré a těm se pak říkalo barevnice. Sváteční sukně byly tkané krásným vzorem,

na červené půdě byly vetkané barevné pásečky. Zástěrky k práci byly plátěné a povětšinou modré, ale i bíle vyšívané. Na nohou se nosily červené punčochy a černé střevíce.

Mužský kroj měl jako svůj nekrásnější a nejvýraznější prvek dlouhý, bílý kožich z vyčiněné beraní kůže s černým límcem, na zádech zdobený bohatou barevnou výšivkou.“ [16]

Obrázek 12.: Horácký kroj.

Moravské lidové kroje

„Morava se často krojově odděluje od Čech jako samostatná část, i když na druhou stranu česká krojová kultura plynule přechází na tu moravskou. Důležité jsou tu opět nejen vlivy velkých měst, s hlavní moravskou metropolí Brno, ale i prolínání sousedních oblastí. Krojová oblast Moravy je velice zajímavá a různorodá, nejvýraznější a nejbarevnější kroje se nachází na východní polovině moravského regionu, na Slovácku. Do těchto krojů zasahují i impulsy okolních zemí jako je Polsko, Slovensko, ale je zde patrný i vliv Karpat a Podunají. Díky tomu vznikly velice zajímavé typy krojů, které na ostatním českém území nemají zastoupení.“ [17]

Hanácký kroj

„Tento kroj se nosil na poměrně širokém území střední Moravy. Nejvýraznější kroje byly především z okolí Olomouce a Kroměříže. Kroj se zde hojně nosil zhruba do poloviny 19. století, poté začal ustupovat módě a pomalu upadat.

Ženský hanácký kroj měl celkově jednoduchou formu. Na hlavě se nosíval mistrně uvázaný velký červený šátek. Dále se nosívala dlouhá, bílá, nařasená sukně, na to přivázaná modrá zástěra, košile měla rukávy s krejzlíkem a krátký živůtek. Pod ním byla těsně obepnuta linie ženského těla pruhem plátna, takzvaným „opléčkem“. Výšivek v Hanáckém kroji není mnoho, najdeme je na manžetách rukávců, krejzlíku, „úvodnici“. Další zdobnou technikou, která se na Hané velmi uchytila, byl modrotisk. Tato indigem barvená látka se používala především na zástěry. V Uničově se například tiskly složité vzory. Z těchto látek tištěných na tmavé půdě, se šily i sváteční zástěry nebo drobné vyšívané sukně. Hanácký ženský kroj doplňují vykládané střevíce.

Muži nosívali kalhoty ušité ze žluté nebo rezavé kůže. Nezvyklé jsou i takzvané baně, široké kalhoty sahající ke kolenům, střihem připomínající renesanční plundry. V pase se nosil kožený, vzorový opasek. Vesta sahá zhruba do pasu a byla z červeného nebo zeleného sukna, zdobená hedvábnou žlutou výšivkou. Košile měla široce nabírané rukávy. Na hlavě se nosil malý klobouček a na nohou vysoké kožené boty.

Hanácký kroj měl více variant, kroje se lišily i místně, například na chudším Záhoří měl kroj jednodušší tvary, naopak v okolí Olomouce nebo Prostějova dostal kroj podobu složitě zalamovaných rukávců a širokých, nakládaných límců. Na přelomu 19. a 20. století vznikla další podoba Hanáckého kroje, pro slavnostní a společenské účely. Na rozdíl od původního pojetí kroje se tento liší honosnou výšivkou, bohatě zdobenou hlavně na zástěrách ve žlutém ornamentu. V této formě jsou Hanácké kroje nejpopulárnější a v mnoha kusech udržované na Hané dodnes.“ [18]

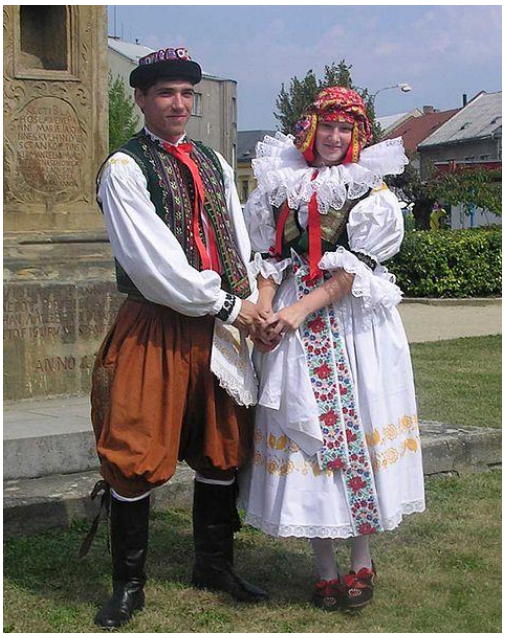

Obrázek 13.: Hanácký kroj

Valašský kroj

„Severovýchodní Morava, především východně položená oblast v Beskydech, v okolí města Vsetín. Tento typický horský kroj byl méně zdobný, jednodušší, přizpůsobený zdejším horským podmínkám.

Dívky nosily vlasy spletené do copu a přes něj se vázal buď bílý, nebo červený šátek. Vdané ženy pod šátkem nosily ještě čepec s vyšívanými zuby nad čelem, které vyčnívaly z úvazu a celkovému dojmu dodávaly upravený ráz.

Dále se ženský valašský kroj se skládal z bílé sukně, přes ni se vpředu vázala modrotisková zástěra a k tomu dále červená „kordulka“, živůtek ze sukna, lemovaný zelenou stuhou, z „kordulky“ vyčnívaly bílé, měkké rukávce košilky. Na nohou se nosívaly vlněné, pletené ponožky a boty, takzvané krbce.

Mladí muži nosili nejčastěji temně modré nohavice, červenou soukennou vestu, jednoduše zdobenou. Bílou košili, která měla na prsou křížkovou výšivku a dále typické volné rukávy. Na hlavě se nejčastěji nosil vysoký klobouk, na nohou pak krbce, opasek a přes rameno přehozená režná halena.

V této podobě byly kroje Valašské kroje nejvíce populární, ale ve skutečnosti měly řadu variant. Zajímavé byly zcela prosté kusy, určené pro práci a všední den.“ [19]

Obrázek 14.: Valašský kroj.

Brněnský kroj

„Kroje z Brna a jeho okolí, kterému se říká Hanácké Slovácko. Brno je kulturním střediskem Moravy a mělo významný vliv na zdejší krojový vývoj, kde se držela tradice až do 20. století. Výrazné kroje v této oblasti jsou kolem Klobouků u Brna, Brumovic, ale také na Troubsku a dalších obcích, které jsou dnes již součástí městského obvodu Brna. Výsledný styl těchto krojů je tvarově hodně výrazný, až přebujelý.

Ženský kroj měl hodně košatý tvar sukní, vysoký a natužený krajkový límec, na hlavě se nosíval červený šátek a na nohou šněrovací botky. Brněnské kroje nevynikají ani tak originální výšivkou jako spíše originalitou úpravy krojů. Z vyšívačského hlediska je však pozoruhodný kroj z okolí Troubska, vynikal karmazínovou červenou výšivkou, která se používala u kroje o téměř sto let staršího v oblasti severovýchodních Čech.

Mužské brněnské kroje stylem doplňují ty ženské, jako je tomu například na Kloboucku u Brumovska. U svobodných mužů byl kroj především v červenobílé kombinaci, bílé jsou kalhoty, zasunuté do holínek, červené naopak vesty a vysoké ozdoby na kloboucích. Nosily se dlouhé, tmavé kabáty a klobouky.“ [20]

Obrázek 15.: Brněnský kroj.

Na jihovýchodní Moravě se rozkládá velká, neopomenutelná oblast, Slovácko. Zde se kroj z celého území České Republiky zachoval nejdéle. Dodnes v krojích částečně chodí mladí a starší ženy, především o slavnostech. Slovácko se dělí na několik menších, přesto, pro rozdělení krojů, důležitých oblastí.

Kopanice

„Tato oblast leží na svazích Karpat, v horské krajině, na hranici se Slovenskem, s výhledem do Púchovské doliny, směrem k Trenčínu. Kopaničáři byli vesměs chudí lidé a jejich oblek byl, stejně jako například u Valašského kroje, spjatý s horskou oblastí. V krojích se nacházejí staré slovenské prvky, ale již viditelně propojeny s oděvním moravským stylem, jak ve výzdobě, tak v doplňcích krojů.

Ženy nosily na hlavách červené šátky, dále pak plátěnou sukni se živůtkem, takzvanou „leknici“, sukně je konopná s jemnými „vrapy“, vpředu nesešitá, zato je však našitá k tílku

v pase, které má podobu horní části „rubáče“, výzdobou zádové partie v příčném pruhu, výšivkou, vpředu je však rozevřený. Vzhledem, tento způsob vázání a křížení připomínal letní propínací šaty. Zepředu se sukně kryla béžovou kretonovou zástěrou s kvítky. Na nohou se nosívaly vysoké boty.

Mužský kroj je oproti ženskému nevýrazný. Nosívaly se temně modré kalhoty, vesta, klobouček a košile s výšivkou, která je nejzajímavější z celého mužského, tak i ženského kroje. Typická je pro ni červená nebo černá vyšívací vlněná příze a geometrické vzory.“ [21]

Obrázek 16.: Kroj z Kopanic.

Horňácko

„Tato oblast zahrnuje obce Velká nad Veličkou, hrubá Vrbka, Kuželov. Tato oblast je nejvíce proslavená zpěváky a hudci a má svůj osobitý podhorský, krásně barevný styl s přirozenými tvary. Sváteční kroj byl hodně osobitý.

Ženy na hlavách nosívaly hned několik možných pokrývek, nejvíce nošený byl červený nebo bílý šátek, uvázaný do hranatého tvaru. Ovšem běžná byla i „šatka“, pro denní nošení je uvázaná kolem hlavy v takzvaném „hore konce“, pro slavnostní a obřadní účely je „šatka“ spuštěná po zádech Ženský kroj, na rozdíl od jiných Slováckých krojů, měl siluetu oděvu nerozšířenou spodničkami. Základem tohoto oděvu je „rubáč“ se systémem dvou zástěr, zadní zástěra je žlutá a nádherně vrapená, přední naopak z většinou bílého kretonu s kvítky se žlutou, lineární výšivkou. Živůtek neboli „kordulka“ je bílý nebo červený s malými rukávky. K Horňáckému kroji se zpravidla nosí vysoké, hladké boty.

Mužský kroj nádherně doplňuje ten ženský. Převažovala v něm modrá barva, na soukenných nohavicích, na krátkých kabátcích, ale i na „kordulkách“. Někdy je naopak kabát, takzvaný lajbl, z bílého sukna, jež připomíná karpatské haleny.“ [22]

Dolňácko

„Malebný kraj, se zažitou kulturou, kde se skvěle daří vínu. Zahrnuje města Kyjov, Vlčnov, Uherské Hradiště, Veselí nad Moravou, Strážnici. Ovšem v každém z těchto měst a jeho přilehlých vesnic, se kroje udržovaly v mezi sebou poměrně rozdílné tradici, zejména u žen.

Ženy na hlavě nosívaly červený šáteček, zvaný „turčák“, který se uvazoval na čepec. Na Kyjovském ženském kroji byla nejzajímavější výšivka. Rukávce a límec košile byly černě vyšité, olemované černou krajkou, které se říkalo smrťová. „Kordulka“ byla černá, brokátová, vyšívaná červenou přízí. Červená, vlněná sukně, vyšívaná žlutými kvítky. Modrá, plátěná zástěra na sukni byla bohatě vyšívaná, velice zdobným ornamentem na velké části plochy. Dále se nosil také bohatě vyšitý fěrtoch, na nohy se obouvaly vysoké holínky.

Muži na Kyjovsku nosili tmavé nohavice a krátké „kordulky“, podobné těm z ženského kroje. Rukávce košil byly volné. Na hlavách malé kloboučky, zdobené kohoutími pery. Na nohou muži nosili vysoké holínky s podpatkem.

Obdobně se strojí muži na Uherskohradišťsku, s rozdílem, že jejich vesty bývaly soukenné a delší než ty Kyjovské. Vlčnovský ženský kroj měl výrazné vrapované rukávy, které se zalamují do kosého tvaru. Šátek se u Vlčnovského kroje váže postaru, kolem krku, dozadu. Sukně se nosily krátké, s mnoha spodničkami a k nim vysoké holínky, jako u většiny dolňáckých krojů.

Mužský kroj měl krásné košile s širokými, škrobenými rukávy, staženými k zápěstí. Vesty měly velké červené třapce. Na hlavách se i zde nosil malý klobouček, s červenými bambulkami. Tuto pokrývku hlavy nosili i malí chlapci.“ [23]

Obrázek 17.: Horňácký kroj.

Obrázek 18.: Dolňácký, vlčnovský kroj.

Podluží

„Kroj z okolí Moravské Nové Vsi, Lanžhotu, Dolních Bojanovic, Tvrdonic a okolních vesnic u Břeclavi. Podlužácký kroj měl poněkud odlišný charakter oproti ostatních Slováckým krojům. Zachovalo se zde více jihoslovanských motivů, například červenožluté vyšívání. Některé tyto prvky se přenesly i do českých krojů.

Dominantou ženského kroje byla pokrývka hlavy, vyrobená z tuhé lepenky, krabicového tvaru, potažená hedvábím a zdobena stuhami Ženské Podlužácké kroje neuznávaly módu krátkých sukní, jako tomu bylo například u Kyjovským, Vlčnovských a Uherskohradištských krojů. Sukně měla klasické proporce a nosívaly se v jemných, téměř pastelových tónech.. Na Podluží se zachovala tradice vyšívání, opět výjimečně oproti zbylému Slováckému regionu. Tyto výšivky, hlavně i díky tomu, že se zde krojová tradice udrželo dlouhou dobu, dostaly specifický jmenný ráz. Průsvitné bavlněné tkaniny byly prokládány ve vzorech hrubým tylem. Vedle nich bývalo vykresleno ornamentální

seskupení květů, listů a motivů vinné révy. Výšivky byly většinou komponovány do pruhů, které dovytváří obraz podlužáckého vyšívačského stylu.

I na mužských krojích najdeme unikátní výšivku, především na rukávcích, zajímavé byly i soukenné kalhoty z červeného sukna, takzvané červenice, zdobené šňůrováním a též bohatou výšivkou. Na košile se oblékaly opět krátké „kordulky“, na hlavu malé kloboučky s pery, a vlajícími, vyšívanými stuhami, tyto vyšívané stuhy, se ale v průběhu 20. století začaly malovat, ale i přes to dodávají Podlužáckému mužskému kroji jeho osobitý, svérázný styl.“

Obrázek 19.: Podlužácký kroj.

Slezské lidové kroje

„Slezsko je východní cíp naší Republiky, oblast okolo Opavy a Ostravy. Krojová tradice se zde přiklání spíše k městskému stylu, který byl běžný u českých krojů. Ovšem

na druhou stranu, se zde nosily, především v horských Slezských oblastech, spíše jednodušší oděvy, opět přizpůsobené životním podmínkám.

Slezsko není nijak velká část oblast, proto se zde nenachází tolik krojových zvyklostí, jako je tomu v Čechách nebo na Moravě, ale i přes to je to zajímavá a neopomenutelná část naší krojové kultury. Nejvýraznější krojový styl mají oděvy z východní části Slezska, kolem Těšína a Jablunkova, zejména pak z vesnic položených v horách, na pomezí Slezska, Polska a Slovenska, kterým se v nářečí říká „guralské“, kde se udržovaly právě starobylé zvyky nošení oděvu.

Ženy nosívaly dlouhé, tmavé, skládané sukně, rukávce s „oplečím“, na hlavě rozměrné úvazy. Dále se nosil takzvaný obrus, byl to vázaný plášť z plachty.

Muži nosívali horské formy vlněných kabátů a nohavice měli z režné a hnědé vlny, košile bývaly rovného střihu a byly ze lnu. Na hlavách mívali hřibovité klobouky a jako doplněk nosili široké opasky.

Jak ženy, tak muži nosili na nohou krbce a do nich vyplétané ponožky a vlněné punčochy.

Ovšem z okolí zmiňovaného Jablunkova a Těšína, se zachovala, poněkud více vznešenější forma krojů. Zde jsou k tradičnímu oděvu žen přidány dobové látky z lehké bavlny s drobnými vzory a k tomu ještě zlaté a stříbrné šperky. Muži zase mívali tmavý a útlejší oděv, krásný krátký kabátek, přehozený přes ramena a upevněný na šňůrku. K tomu kožešinové čepice.“ [25]

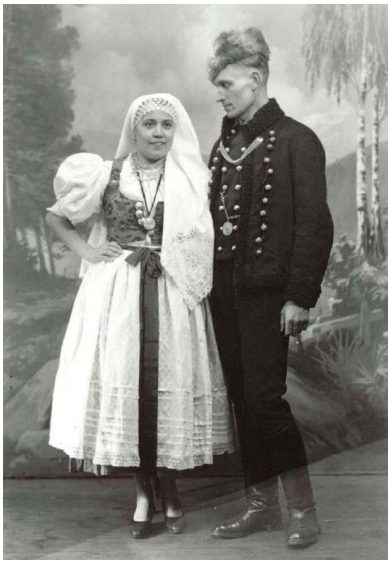

Obrázek 20.: Kroj z Jablunkova

1.3. Zhodnocení

Závěrem bych v této části chtěla zdůvodnit, proč jsem se rozhodla nastudovat danou problematiku lidových krojů a zhodnotit zde svůj záměr bádání. Z prozkoumaných odborných publikací a zdrojů jsem pečlivě nastudovala jednotlivé kroje regionálních oblastí a jejich zpracování. Mým záměrem bylo hledat a vybrat takové krojové tvarosloví, které podle mého názoru svým vzhledem a zpracováním může nejvíce inspirovat při využití v současném designu.

Tuto problematiku jsem si vybrala především díky inspiraci v designové periodice Dolce Vita konkrétně listopadové vydání roku 2014. Zde byl úchvatný foto článek od fotografky Karin Zadrick, o současných mladých designérech a studentech uměleckých vysokých škol, kteří zpracovávali na téma folklóru oděv, jeho repliky nebo nové a moderní pojetí, hodící se do fashion stylu dnešní doby. Tento článek mne natolik zaujal, že jsem se začala postupně o folklór jako takový více zajímat, především pak o jeho výtvarnou stránku, co se lidového oděvu týče.

Přiznám se, že sama jsem toto téma dříve spíše opomíjela a nepřišlo mi ani nijak důležité pro můj kulturní rozhled, brala jsem to jako něco, co již proběhlo v době minulé a není tedy potřeba se tím dále zabývat. Opak byl pravdou, od té doby co jsem se k tématu lidového folklóru dostala blíže, vidím jeho důležitost v dnešní době. Skrz tradice vyjadřujeme to, kým jsme, k jakému etniku patříme, co náš národ formulovalo v minulosti. A na tom se Naše lidové tradice a především oděvy rozhodně podílely. A právě impulzem pro výběr tématu folklóru bylo i to, co se v současné době děje ve světě, přes války, rasovou nesnášenlivost, teroristické útoky a především migraci obyvatel ze zemí Středního východu. Proto více než kdy jindy podle mne, se lidé opět obracejí ke svým kořenům, jako tomu bylo například během Národního obrození.

Když se vrátím ke konkrétní inspiraci, z hlediska prostudovaného materiálu, mi nejpřínosnější byly kroje z Vlčnova, Rožnova a Jablunkova, tyto kroje se podle mého názoru dají nejlépe přenést do moderního zpracování. Konkrétně u těchto krojů mne zaujalo tvarosloví ženských rukávů, nápaditý styl se dá skvěle využít, přemýšlela jsem tedy jak toho co nejlépe dosáhnout a inspirovala jsem se při tvorbě návrhů konstrukce stínítek právě těmito tvary. Zjednodušením jednotlivých rukávů jsem dosáhla požadovaného minimalistického výsledku.

Co se jednotlivých motivů na daných stínítkách týče, zde jsem zkoumala jak zakomponovat do návrhů jak klasický motiv, s využitím tradičním krojových motivů,

v mém případě rostlinných motivů. Tak i motivy přenesené do moderního designu. Rozhodla jsem se tedy jednotlivé sady rozčlenit, od stínítek s klasickým rostlinným motivem postupně přecházejících do moderního, opět téměř až minimalistického designu. Z těchto sad jsem pak vybrala vždy jedno stínítko, které jsem se rozhodla zrealizovat. Výsledným produktem je tedy sada moderních stínítek s jasnou inspirací folklórem.

„*Věřím, že až se dosyta napijeme vína dálek, nabažme se dosyta cizích vzorů, pohráme si dosyta se všemi směry a hesly, pak že – lhostejno před tváří věčnosti, či v pokolení třetím, čtvrtém i pozdějším – zase se v nás ve všech uplatní vlastní zakotvení, uvědomíme si kořeny, kterými jsme s tímto svým životním okolím spjati tisíciletí.“*[2]

[2] FROLEC, Václav. *Prostá krása.* Praha: Vyšehrad, 1984, 279 s.

PRAKTICKÁ ČÁST

2 INSPIRACE FOLKLOREM V SOUČASNÉM DESIGNU

V současném designu se dá najít spoustu výrobků, které jsou přímo spojeny s českým folklórem, ať už oděv inspirovaný krojem nebo produktový design a bytové doplňky, které čerpají z lidových tradic. Jsou to studenti středních a vysokých uměleckých škol, kteří vymýšlejí na toto téma spoustu zajímavých kolekcí, nebo současní čeští designéři a návrháři, kteří díky svým výrobkům a modelům navracejí český folklór do podvědomí lidí. A v této části své bakalářské práce bych chtěla představit tvorbu designérů a studentů, kteří mě inspirovali svým dílem při tvorbě vlastní sady stínítek.

2. 1 Inspirace v oděvu

Co se oděvů týče, je zde velká inspirace tradičním folklórním oděvem, svátečními, ale i pracovními kroji.

Ateliér designu oděvu, UTB

Zaujala mne práce studentů Designu oděvu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, a proto zde poreferuji o jejich výstavě, kterou jsem navštívila, v Paláci šlechtičen v Brně, výstavu zpracovávali studenti pod vedením Kristýny Petříčkové na téma „ Odkaz tradice“, jednalo se o oděvy a doplňky. A bylo již na studentech, jakým tradičním oděvem, či doplňkem se při své tvorbě inspirují. Právě tento odkaz je jednou z možností, jak zůstat v dnešní době osobití a být zároveň charakterističtí pro okolní svět, tím, že dáváme najevo své kořeny a nebojíme se projevit to, čím je naše rodná země typická. Při tvorbě této kolekce nebyly důležité jenom tradiční prvky, jako ornament, pestrost barev, kompozice nebo forma, ale i hlubší myšlenkový přístup tvůrce k oděvu. Je zde patrný proces hledání vlastní identity, skrze naši minulost a předávání mezigenerační kultury.

Mezi studenty, kteří tvořili kolekci na toto téma patří i absolventka Lenka Chroboková, její kolekce Folklore must go on“ je inspirovaná Jízdou králů, folklorní slavností, která je zapsaná na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva

UNESCO. Jízda králů je tradiční venkovská zábava, typická pro slovácký region a oblast Hané. Před 2. světovou válkou, byla jízda realizována v mnoha obcích těchto regionů, po válce však tato tradice opadla a drží se pouze na pár místech, právě tato kolekce je přímo inspirována Jízdou králů ve Vlčnově na Uherskobrodsku.

Pro svou kolekci vybrala autorka charakteristická slova: řemeslo, ostrá linie a láska k tradiční lidové kultuře, a to proto, že se sama folklóru věnovala již od dětství. Kolekce zde funguje jako vyjádření vzpomínek, citu, ale především úcty k tradici, kterou Lenka Chroboková silně pociťuje, a proto je také zhotovena hlavně z hedvábí a jednotlivé prvky zde fungují jako jakýsi šperk, ty jsou realizovány pomocí tradiční techniky vrapování a výšivky, typickou pro danou oblast Uherskobrodska. Oděvy jsou zhotovovány pro moderní ženu, která si váží tradičních hodnot. Kolekce se skládá z osmi modelů, jež lze mezi sebou jednotlivě kombinovat.

Obrázek 21.: Folklore must go on

Další studentkou, která vytvářela svou kolekci je Katarína Malastová, posluchačka UTB. Ta tento projekt pojala po svém, ostatně jako všichni účastníci a vytvořila kolekci šperků. Její různorodá tvorba, která se snaží experimentovat jak se starými i novějšími technikami, mne zaujala svou originalitou, jelikož použila k inspiraci starou techniku modrotisku, kterou však realizovala pomocí moderní technologie laseru při své výrobě šperků. Ty zde slouží jako odkazy na obnovování starých řemesel a tradic, které v dnešní době tolik opomíjíme.

Na tvorbě Kataríny Malastové je vidět značná zaujatost lidovou tradicí a folklorem, které jsou nekonečným zdrojem nových tvůrčích nápadů.

Obrázek 22.: Folklore must go on

Svou kolekci šperků, zde taktéž předvedla Sabina Psotková, posluchačka UTB, ateliéru 3D designu. Její originální šperky, zhotovené z polyuretanových, pěnových platíček, předřezaných a vygravírovaných pomocí laseru, které se dají snadno nalámat nebo vytrhnout, jsou skvělým módním doplňkem. Předností této techniky, je její přesnost a bezpečnost. Tato kolekce má respektovat historické tradice oblasti Velehradu, avšak vychází právě z moderních materiálů. Sada je také vytvořena tak, aby si potencionální zákaznice mohla jednotlivé prvky šperku zkombinovat již při koupi a pak si jeho části poskládala doma, sama podle sebe. A záleží na každém, co si následně ze sady vytvoří, ať už prsten, náhrdelník nebo náušnice, díky tomu se sám zákazník zapojí do procesu tvorby, což mi přijde skvělé, jelikož zákazníci sami tvoří něco kreativního, přesně podle svého vkusu.

Obrázek 23: Folklore must go on

Dalším designérem autorské šperkařské kolekce je Lucia Plevová, posluchačka UTB, ateliéru 3D designu. Lucia se při své tvorbě věnuje různým odvětvím designu: produktovému, obalovému, grafickému, ale i například interiérovému. V současné době se ale nejvíce věnuje právě navrhování šperků a grafickému designu. Sada autorských šperku, které Lucia vytvořila pro tuto výstavu je inspirována ženským lidovým oděvem a na výrobu využila odpadový materiál, přesněji vyřezané kabely. Autorka totiž ráda experimentuje s recyklovatelnými materiály, které ve většině případů vnímáme jako neestetické a vytváří z nich nové, zajímavé předměty. V této kolekci jsou stylizované části oděvu a výšivky převedeny do pletených síťových ploch, mající vlastnost přizpůsobovat se křivkám lidského těla. Izolace kabelů je v centrálních místech narušena a kabely jsou tak odhaleny pohledu spotřebitele a zároveň symbolizují lesk tradičních luxusních materiálu, používaných ve šperkařství. Právě kombinace moderního materiálu – kabelů, a tradičního lidového oděvu, tvoří výsledný netradiční design.

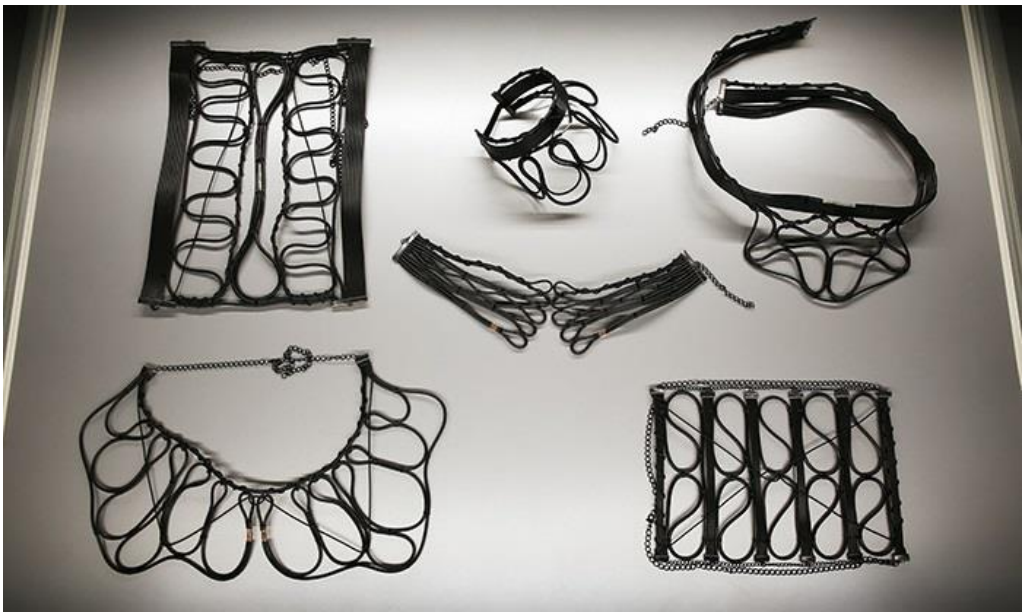

Obrázek 24.: Folklore must go on

Naopak Lucia Sládečková, posluchačka UTB, ateliéru Designu oděvu, si na rozdíl od svých kolegyň zvolila oděvní kolekci, která byla zároveň i její bakalářskou prací. Hlavní inspirací při tvorbě na této kolekci, jí bylo slovo *„fájans“*. Význam tohoto slova je pestrý, znamená barvu, květy, hlínu, vzory, hmotu, tradici, lidové řemeslo, vlastní kořeny, identitu. Tyto typické prvky pro daný výraz se Lucia snažila ve své práci přenést abstraktním způsobem do současného dámského oděvu, který hledá vzájemný vztah mezi tradicí a současností. Snažila se hlavně o to, aby zvýšila povědomí společnosti o vysoké hodnotě tradičního řemesla jako takového a zároveň vzbudila spontánní zájem o své kořeny. Lucia klade důraz na výtvarné zpracování tradičních lidových prvků, které jsou určitým protipólem jejího vidění současného světa.

Oděvní kolekci zpracovával i Jan Černý, posluchač UTB, ateliéru Designu oděvu. Jeho kolekce oděvů vychází z přímé inspirace mužským pracovním, všedním oděvěm, který ho navedl na myšlenku vytvoření tuhého, strohého „mundůru“, který si mladí muži oblékají na sebe při odchodu do války, do neznáma, ozdobeni vonicemi a štrajslami s pocitem toho, že už se třeba také nikdy nevrátí. Jan své kolekce tvoří především pocitově, podle svých osobních zážitků.

Posledním vystavovatelem a zároveň tvůrcem tohoto projektu je Kristýna Petříčková. Pedagog UTB, vyučuje v ateliéru Designu oděvu, historii odívání, ateliérovou výuku, technologii a v rámci odborných předmětů také rekonstrukci oděvů. Tvoří též pod svou vlastní značkou YNA. Kristýna Petříčková se specializuje na rekonstrukce lidových oděvů, krojů a doplňků. Podílí se na řadě výzkumných prací a projektů zabývajících se tradičním oděvem a její práce bývá také velmi často publikována. Mezi její práce patří například rekonstrukce ženského obřadního kroje z Mařatic z roku 1895, rekonstrukce obřadního pentlení z Mařatic, které je vytvořeno pro stálou expozici Slováckého muzea v Uherském Hradišti. Dále pak také obřadní ženské pentlení z Vlčnova.

Obrázek 25.: Obřadní pentlení Mařatice, Folklore must go on

Obrázek 26.: Obřadní pentlení z Komni, Folklore must go on

Folklór moderní Slovácko

Pod značkou FOLKÓR MODERNÍ SLOVÁCKO, tvoří Markéta Bartáková z Ostrožské Nové vsi. Její oblečení s prvky slováckého lidového ornamentu, zaujmou na první pohled. Jednoduché, přesto tradiční. Vytváří jednak oděvy, na každodenní nošení, trička, kalhoty, mikiny, šaty, s detaily slováckého ornamentu, ať už vyšitého nebo tištěného. Ornamenty na oděvech jsou buď v klasické, původní podobě, tvarově i barevně, v jaké je známe nebo upravené, ať už po tvaru nebo barvě. Neotřele působí

například tričko Slováckoman a Slováckowoman, na kterém je vyveden typický Supermanovský znak lemovaný slováckým ornamentem.

Nápad na spojení moderního ošacení a slováckých ornamentů vznikla pro Markétu Bartákovou tehdy, když jí onemocněla kamarádka, která se zabývá opravami a především šitím krojů. Této problematice se věnuje více lidí a tak chtěla tuto práci ozvláštnit, nejprve však musela najít někoho, kdo by ji tradiční slovácké ornamenty upravil k nátisku. Následně navázala spolupráci s Vendulou Pucharovou Kramářovou. Kristina Synek pak pro kolekci Moderní Slovácko navrhla všechny modely.

„Po tomto druhu oblečení je velká poptávka. Zájem mají i folkloristé, kteří si nechávají tisknout oblečení s vlastními návrhy.

Krom tohoto oblečení vytváří Markéta Bartáková také klasické oděvy, repliky slováckých krojových košil, pánské i dámské, čepec ženského kyjovského kroje a dětský, chlapecký kroj.

V neposlední řadě také tvoří, panenky v tradičních slováckých krojích, pro turisty, kteří navštíví slovácký region a chtějí si něco odvést na památku. Snaží se, aby její panenky nepůsobily jako obyčejný kýč, ale aby si turisté domů odváželi něco zajímavého. Panenky jsou oblečené v kyjovském, ostrožském mužském a i ženském kroji.“ [26]

Obrázek 27.: Folklór moderní Slovácko

PUK-PUK

Název autorské tvůrčí dvojice, Martina Šoldra a Petry Pohlové, zabývají se nejen designem triček a mikin, ale například i grafickým designem, ilustracemi, malbou ale například i tvorbou videí. Mají velké zalíbení v komixových hrdinech a postavičkách z animovaných filmů a v neposlední řadě v postavičkách z dětství.

„ Martin Šoldr říká, že v dnešní době je spousta designů inspirovaných určitým ornamentem, japonským, čínským nebo třeba ornamentem novozélandských domorodců, to je ale dle jeho slov zbytečné, když se dá krásně využít Náš lidový ornament. Sami si objeli a nafotili vinné sklípky na Slovácku, aby zmapovali ornament a mohli poté z této studie vycházet při své další práci. Neuvěřitelně vtipným, ale zároveň svěžím způsobem kombinují slovácký folklór s moderními prvky současného jak módního tak i grafického designu. V této části věnované inspirací v oděvu bych především chtěla představit jejích tvorbu triček inspirovanou slováckým folklórem.“ [27]

PUK-PUK vytvořila dvě kolekce, pod názvy Folklór is not dead a Folklór is not dead II. Tato kolekce streetového oblečení propojuje moderní, běžně nošené oblečení s folkórem, typický opět slovácký ornament je zde upraven do moderní podoby, tak aby jeho nositelé na první pohled dali najevo, že mají k folklóru blízko nebo ho obdivují, ale zároveň ho umějí nosit v moderní upravené podobě, jim blízké.

Na této kolekci je příjemné, že se nesnaží o žádné kýčovité a prvoplánové náměty svých triček, ale řeší je v promyšlené podobě, tak, aby zaujaly zákazníka a zároveň neurazily vyznavače tradic a folklóru. I rozmístění jednotlivých motivů má svůj smysl, například u pánských mikina triček je ornament umístěn na levé straně u srdce, proto, že mužský kroj má umístěnou kyticovou pentli právě na tomto místě. Dalším motivem je například „Růža permutant“, typický motiv slovácké růže, přetransformovaný do moderní podoby s pixeloidními prvky.

Obrázek 28.:Růža permutant

Anna Mo

Ukrajinská designérka Anna, mne zaujala svou ručně pletenou tvorbou. Pod svojí značkou Ohhio tvoří ručně pletené velké svetry, čepice, šály, ale i pokrývky ve velké paletě barev. Její tvorba je charakteristická obřími stehy, pletená pomocí velkých jehlic a každý její kus je ručně pleten z vysoce kvalitní australské vlny ovce merino.

„Například její krásné, měkké a především teplé přikrývky, jsou pletené hned v několika velikostech a to až v délce dvou a půl metrů, tak, aby byl zaručen vysoký komfort zákazníka. Deka díky kvalitnímu materiálu, ze kterého je upletena pěkně hřeje a zároveň může sloužit i jako přehoz přes postel.

Rovněž šál, čepice, svetr zahřejí v mrazivých dnech a jsou dle slov zákazníků neuvěřitelně příjemná na dotek.“ [28]

Velice příjemná tvorba ukrajinské designérky, která je k dostání i u Nás v České Republice.

Obrázek 29.: Anna Mo, pletená tvorba

PETRA TOTH JEWELLERY

Výrobou neotřelých a originálních šperků mne zaujala slovenská designérka Petra Toth, která svůj ateliér založila roku 2002. Petra se při své práci inspiruje hlavně slovenským lidovým folklórem a ornamentem, který je charakteristický pro její tvorbu.

Z celé její dosavadní tvorby je pro mne nejvíce inspirující její kolekce šperků Mileva, která nese název po jménu její prvorozené dcery a význam tohoto staroslovanského jména znamená milovaná. Petra vytvářela kolekci Mileva v době, kdy byla těhotná a jak sama poznamenává, byla to pro ni doba klidu, pohody a velkého očekávání z narození dcerky.

„Hlavním symbolem kolekce je pak srdce, především pak spirála zakomponovaná právě do tvaru srdce, je to spirála zrodu života a představuje zde životní cestu lidské duše. Důležitým prvkem je také červená barva, kterou použila ve špercích pomocí českých křišťálů. Další symbol, objevující se v této kolekci, je čtyřlístek, symbol štěstí. Představuje zde čtyři živly, oheň, vodu, zemi a vzduch a nakonec je tu symbol rodiny – Perúnový květ.

Kolekce obsahuje 11 kusů šperků, které se dají mezi sebou různě kombinovat do setů. Mileva kolekce je tedy tvořena pěti druhy náušnic, pěti druhy náhrdelníků a jedním náramkem. Jednotlivé šperky jsou vyrobeny složitým procesem odlévání metodou „ztraceného vosku“, ze slitiny mosaze a následného ručního osázení šperku, českými křišťály.“ [29]

Tvorba této slovenské designérky je velmi inspirující, to jak dokáže skloubit lidový slovenský ornament do podoby moderního šperku, Petra má stejný názor jako já, a to že tradice a lidový folklór stárne v dnešní době čím dál rychleji. A ač to zde již bylo mnohokrát zmiňováno, je veliká škoda nechat naše tradice upadnout do zapomnění.

Obrázek 30.: Náhrdelník z kolekce Mileva

Obrázek 31.: Náušnice z kolekce Mileva

Závěrem bych v této části chtěla ještě říci, že je skvělé, že se lidé a pak především mladí umělci a designéři k folklóru vrací i dnes, svým osobitým stylem. Dávají tak lidové tradici nový rozměr a transformují ji díky tomu do použitelné formy pro nošení v třetím tisíciletí.

Tito zmiňovaní designéři a umělci svá díla promýšlejí do hloubky a nepodbízí budoucímu zákazníkovi žádné prvoplánové věci, které by mohly napadnout na první pokus třeba i více tvůrců. Je také vidět, že všichni mají k folklóru svůj osobitý vztah, ať už díky tomu že sami pocházejí z míst, kde se tradice dodržují dodnes, což je především jižní Morava nebo mají prarodiče, rodiče, kteří mají k folklóru blízko nebo nechtějí, aby se na Naše lidové tradice v dnešní době zapomínalo, a snaží se je udržet při životě i dnes, po svém.

2. 2 Inspirace v bytovém designu

I v bytovém designu je mnoho inspiračních zdrojů. I zde se spousta tvůrců nechá inspirovat lidovými tradicemi, folklórem obecně. Ať se jedná o nástěnné tapety, vybavení interiéru, osvětlení nebo třeba i grafický design a knihy.

Chtěla bych zde také představit inspiraci z oblasti svítidel a uvést zde designové firmy, které mne svou filosofií a přístupem k práci přivedly na nápad vytvoření sady textilních stínítek.

„Nikde jinde není nový experimentátorský a hravý duch designu patrný tolik jako v oblasti svítidel.“[3]

PUK-PUK

V první řadě bych zde ráda představila práce již zmiňované tvůrčí dvojice, která se mimo navrhování a designu triček zabývá také grafickým designem. Mimo jiné vytváří úžasné sedáky do interiéru inspirované „špekem“ a i přímo se tyto sedáky jmenují Sedací špek. Špek proto, že je to hlavní pochoutka servírovaná ke slivovici na Slovácku. PUK-PUK k tomu ostatně dodává vtipný slogan: Sedněte si u nás na špek.

„Dále vytvářejí i vtipné postavičky šohajů, dcéreček a bábušek, převedené do dnešního světa. Například šohaj Batman, šohaj Drákula, šohaj Dj, bábušky, oblečené v lidovém kroji, které chodí nakupovat do velkým obchodních řeťezců, dcérečky, které své krojové oblečení nešijí, ale chodí si ho kupovat na „tržnici“. Martin s Petrou i touto formou chtějí folklór dostat do podvědomí lidí, hlavně těch mladých. Tyto postavičky si každý sám může stáhnout na webových stránkách PUK-PUK a následně vystřihnout.

Mimo to, tiksnou plakáty se slováckým ornamentem, pořádají dokonce i hudební párty se „šohajskou“ tématikou.“ [30]

[3] FAIRS, Marcus. *Design 21. století.* Praha: Slovart s.r.o., 2007, 190 s., ISBN 978-80-7209-970-2

Obrázek 32.: Sedák Špek.

Obrázek 33.: Šohaj Drákula

Claire O´Brien

V designu nábytku mne zaujala tvorba Claire Anne O´Brienové, textilní designérky žijící a pracující v Londýně, která podobně jako například Anna Mo nebo Jana Mikešová, tvoří své objekty z vlny, a také ve velkých rozměrech. Krásné stolečky, taburetky a stoličky, to je tvorba Claire Anne.

I přes to, že tato tvorba nemá přímou návaznost na folklór, určitá návaznost s lidovými tradicemi tu je, a to v materiálu a hlavně způsobu zpracování.

Obrázek 34.: Taburetky

Dalším inspiračním východiskem pro tvorbu mé kolekce stínítek byly firmy zabývajícím se výrobou skleněných osvětlení a stínítek. Uvádím zde tři příklady firem, každá z nich je typická jiným výrobním postupem při tvorbě osvětlení a zejména to mne zaujalo při mé tvorbě.

Lasvit

Z firem zabývajících se výrobou osvětlení zde uvádím českou společnost LASVIT, vyrábějící z českého skla. Tato firma se svou filosofií a průbojností, stala nejenom předním ceněným výrobcem na českém trhu, ale dostala se do popředí i na tom světovém a její úspěchy a jméno ve světě stále rostou.

„Společnost LASVIT založil v roce 2007 Leon Jakimič s filosofií tří hlavních pilířů, kterými jsou světlo, design a zážitek. Leon Jakimič se už na vysoké škole rozhodl, že chce založit firmu a nějakým způsobem "pomoci" české zemi tím, že ji dostane do popředí, díky českému produktu. Přemýšlel dokonce i nad výrobou piva, ale nakonec se rozhodl pro sklo, design skla a osvětlení, jelikož k tomu měl díky své rodině velice blízko, jeho prastrýc byl brusič skla, oba jeho rodiče pracovali ve sklárně. To ho velice ovlivnilo, a jelikož má rád design a ruční řemeslo, jeho rozhodnutí nakonec padlo na volbu založení firmy v tomto odvětví designu nebo chceme-li i průmyslu.

Vyrábějí například skleněné instalace, zakázkově vyráběná světla z foukaného skla a křišťálů, pro výzdobu privátních rezidencí, ale i hotelových a veřejných prostor a další.

Pro společnost LASVIT pracuje spousta nadějných českých designérů, z českých zástupců v čele s Maximem Velčovským, ale pracuje pro ni i například Ari Mahardhika, indonéský designér. Pro společnost pak dále pracuje i spousta externích designérů, českých i zahraničních, jsou to například studio Campana Brothers, Maarten Baas nebo studio Nendo, z těch zahraničních, z českých například Henry Wielgus & Jan Plecháč, Rony Plesl, Eva Jiřičná a další.“ [31]

Výrobky společnosti LASVIT mne zaujaly popravdě nejvíce, jsou neotřelé, originální a líbí se mi hlavně to, že díky své píli a cílevědomosti se dokázali vypracovat ve věhlasnou společnost po celém světě. Velmi inspirační jsou minimalistické tvary svítidel

Obrázek 35.: Svítidlo Frozen, designér Maxim Velčovský

Obrázek 36.: Svítidlo JAR RGB, designér Arik Levy

BOMMA

Poměrně mladá sklářská firma BOMMA, mi uhranula svým osobitým přístupem k tvorbě, svými vlastními výrobními procesy a stroji a moderním designem, které ke tvorbě používají.

„Firmu založil v roce 2012 Jiří Trtík, který si chtěl založit svou vlastní sklárnu. Využil prostory sklárny ve Světlé, která byla po více jak sto letech uzavřena a spousta zaměstnanců - sklářů, technologů a inženýrů se ocitla bez práce. Zaměstnal proto znovu tyto šikovné řemeslníky a inženýry ve své vlastní sklárně.

BOMMA se pyšní titulem „Nejmodernější evropská sklárna“. Firma vyrábí neotřelé, křišťálové komponenty a produkty pro významné značky po celém světě. Ve sklárně se kombinuje jemné ručně foukané sklo různých rozměrů s prací sklářských strojů, které ve firmě sami vyvinuli. Křišťál z této firmy je nejčistší v České Republice, a dbají na jeho nejvyšší kvalitu, proto jsou všechny výrobky pečlivě kontrolovány.“ [32]

I firma BOMMA, stejně jako Lasvit, spolupracuje s řadou významných českých designérů, patří mezi ně například designérské duo Olgoj Chorchoj, Maxim Velčovský, Jiří Pelcl, Vratislav Šotola, Jakub Pollág a další.

Obrázek 37.: Svítidlo Soap.

Obrázek 38.: Svítidlo Lantern.

Kartell

„Tato italská designová firma je zde zástupcem zahraničního designu. Firma byla založena v roce 1949 v Miláně chemikem Giulliem Castellim.

Filosofie této firmy spočívá v užití plastu ve svých produktech. Zákazníky po celém světě, oslovuje svojí originalitou, funkčností, precizním provedením práce a právě i použitím a experimenty s novými materiály, u kterých hledají nové vlastnosti pro jejich zpracování. Design značky Kartell je svou originalitou snadno rozpoznatelný a

spolupracují s takovými světovými designérskými esy, jako jsou Philippe Starck, Patricia Urquiola, Marcel Wanders, Rod Arad, Ferruccio Laviani a další.“ [33]

Obrázek 39.: Svítidlo Kartell É, designér Ferrucio Laviani
Obrázek 40.: Svítidlo Bourgie.

Stejně jako v předešlé kapitole o inspiraci v oděvu i zde jsem představila několik umělců a firem, inspirujících mne svou tvorbou. Je v současnosti vidět, že umělci a designéři při své tvorbě myslí na tradiční zvyky a náměty, ať už je vyobrazují ve svých dílech přímo, jako to dělá zmiňovaná dvojice designéru PUK-PUK, tak jako třeba firma Lasvit, jejíž zakladatel pokračuje v řemeslné sklářské tradici.

Osobitý styl těch designérů a firem, především těch zabývajících se výrobou osvětlení mi ukázal, jakým neotřelým, originálním a zároveň minimalisticky jednoduchým způsobem, se dá zpracovat moderní design lamp, stínítek a osvětlení celkově, aniž by vyzněl kýčovitě.

3 REALIZACE STÍNÍTEK NA LAMPY, INSPIROVANÝCH FOLKLÓREM

V této kapitole bych chtěla přiblížit a popsat mou výslednou práci. Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala textilní prostorový objekt. Mým cílem bylo toto téma pojmout tak, abych vytvořila především něco originálního, nadčasového, na první pohled aby byl zřejmý můj inspirační zdroj a můj vztah k tomuto vybranému tématu.
Nejvíce inspirativní pak pro mne byly tvary rukávů ženských lidových krojů moravských a slezských, a to Vlčnovského, Rožnovského a kroje z Jablunkova a dále také rostlinné ornamentální motivy na jednotlivých krojích. Tyto kroje mi přijdou z hlediska inspirace nejvíce přínosné díky se preciznosti a zdobnosti provedení, mnozí by mohli říci, že jsou oproti českým krojům až moc vyšperkované a kýčovité, ale to si tak úplně nemyslím. Je jasně patrné, že naši předkové dávali tímto způsobem najevo, z jak kulturně bohaté oblasti pocházíme. Právě zdobnost těchto ženských lidových krojů mne nadchla více než například kroje mužské, i když ty samozřejmě svou precizností provedení za ženskými nezaostávají, přesto je ženský kroj více reprezentativní dle mého názoru.

Stačí se podívat na Vlčnovský kroj, nejen že si svou tradici udržely dodnes, chodí se v nich hojně o různých folklórních slavnostech, jako je například Jízda králů, která je dokonce zapsána i na seznamu UNESCO jako Mistrovské dílo ústního a nehmotného dědictví lidstva, ale také si Vlčnované a celkově obyvatelé Slovácka a Moravy hájí své tradice a kulturní zvyky a jsou hrdí na svou folklórní historii.

Již zmiňovaný tvar nádherně tvarovaných rukávu ženského kroje, který je pečlivě a hlavně s láskou vyhotoven díky místním šikovným ženám, jsem převedla do zjednodušené, minimalisticky tvarové formy. Přesto je však na první pohled patrná inspirace. Nejen ale tvary rukávů, ale i jednotlivé florální motivy vyobrazené v různých podobách na krojích jsem upravila do požadovaného designu pro má stínítka.

Z každého navrženého tvaru stínítka vznikla sada návrhů, ve kterých jsem dále postupně rozčlenila motiv od realistického tvaru květu až po transformaci do moderní kompozice, snažila jsem se tímto dosáhnout postupného rozložení tvaru a jasného přechodu od původních rostlinných návrhů, až po do abstraktního.

Z těchto tří sad, jsem vybrala vždy jeden návrh, který jsem zrealizovala. U Sady 1. to byl návrh, ve kterém je jasný přechod od realistického tvaru květu postupně lehce převedený do abstrakce, ale ještě s patrnými tvary květu až po úplně abstraktní motiv.

Sada 2. vychází z realistického tvaru v kombinaci s motivem převedeným do lehké abstrakce. Poslední Sada 3. pak představuje motiv úplně převedený do abstrakce.

Obrázek 41: Rukáv Vlčnovského ženského kroje.

Obrázek 42.: Rukáv Jablunkovského kroje

Obrázek 43.: Rukáv Rožnovského kroje

3. 1 Sada 1.

První stínítko vychází z Vlčnovského rukávu a má tvar trychtýře, rozšiřujícího se z vrchu směrem dolů. Tvar Vlčnovského rukávu je sice ve tvaru kosočtverce, ale já jsem si upravila tvar právě do trychtýře, podle vrchní poloviny tohoto rukávu. Motivy na stínítku jsou tvořeny postupným přechodem kompozice z reálného do abstraktního tvaru, v červeno-černo-šedé variantě. Z této sady jsem vybrala jeden návrh, který jsem následně zrealizovala.

Rostlinný motiv této sady, stejně jako u dalších dvou, zobrazuje květ v rozkvětu, jakožto symbol života. V této sadě je pak květ zobrazen z profilu, a je vyveden akvarelovými barvami. Barevnost u této sady se inspiruje barevností Vlčnovského kroje, a právě červená barva jako symbol energie, síly a náruživosti zde v kontrastu s černou a šedou barvou, které jsou naopak symbolem smrti a vzdoru, vytváří jednotný celek, který vzbuzuje nevšední podívanou a nutí k zamyšlení.

Tato sada působí živě a energicky a každý jednotlivé stínítko je navrženo s odlišnou formou přechodu od reality do abstrakce, aby zde bylo vidět, jaký posun byl vytvořen. Výsledným vybraným stínítkem je pak kompozice tří květů vedle sebe s postupným přechodem z realizace do abstrakce v horní části stínítka, s totožnou obrácenou kompozicí i ve spodní části.

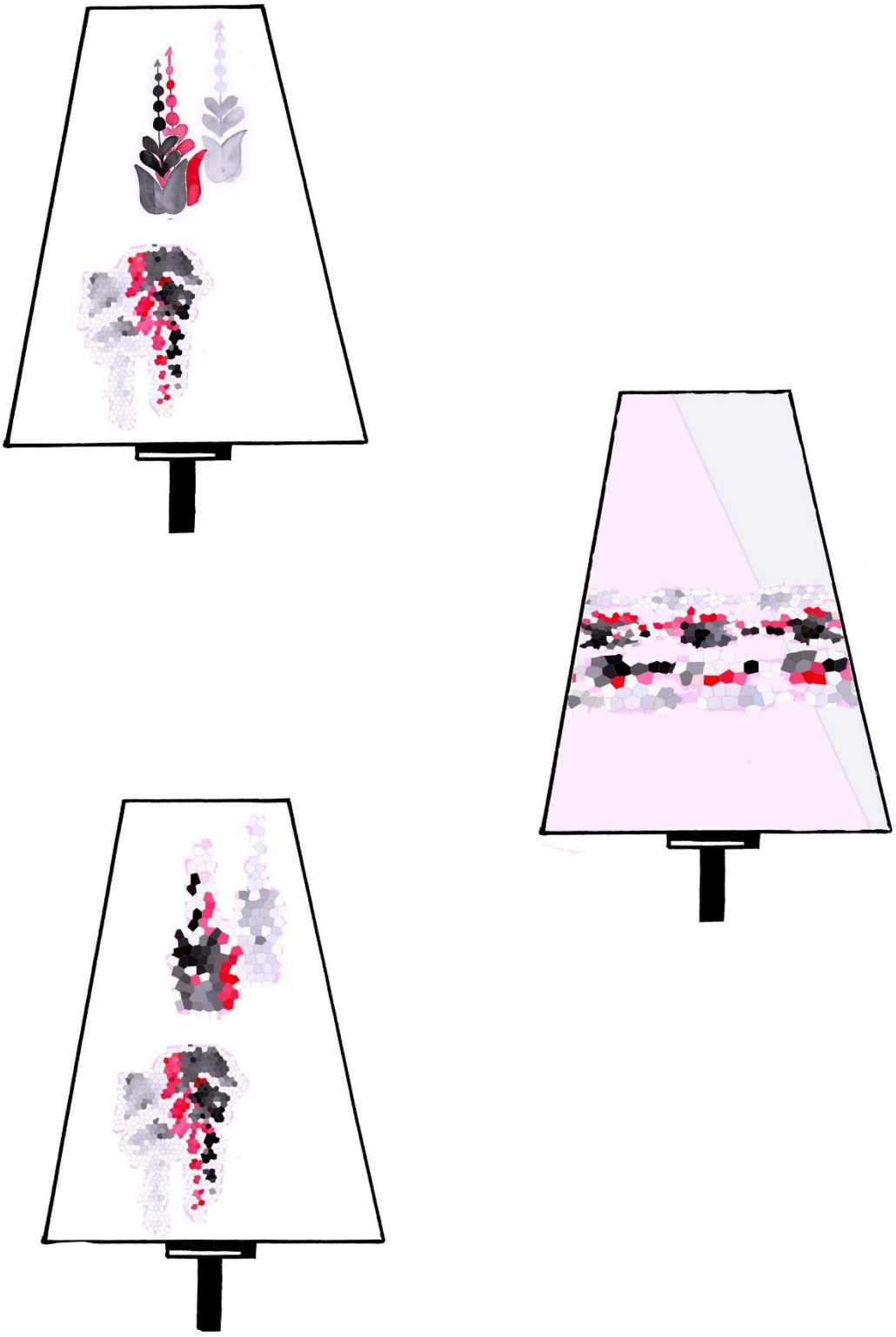

Obrázek 44.: Návrhy stínítek Sady 1.

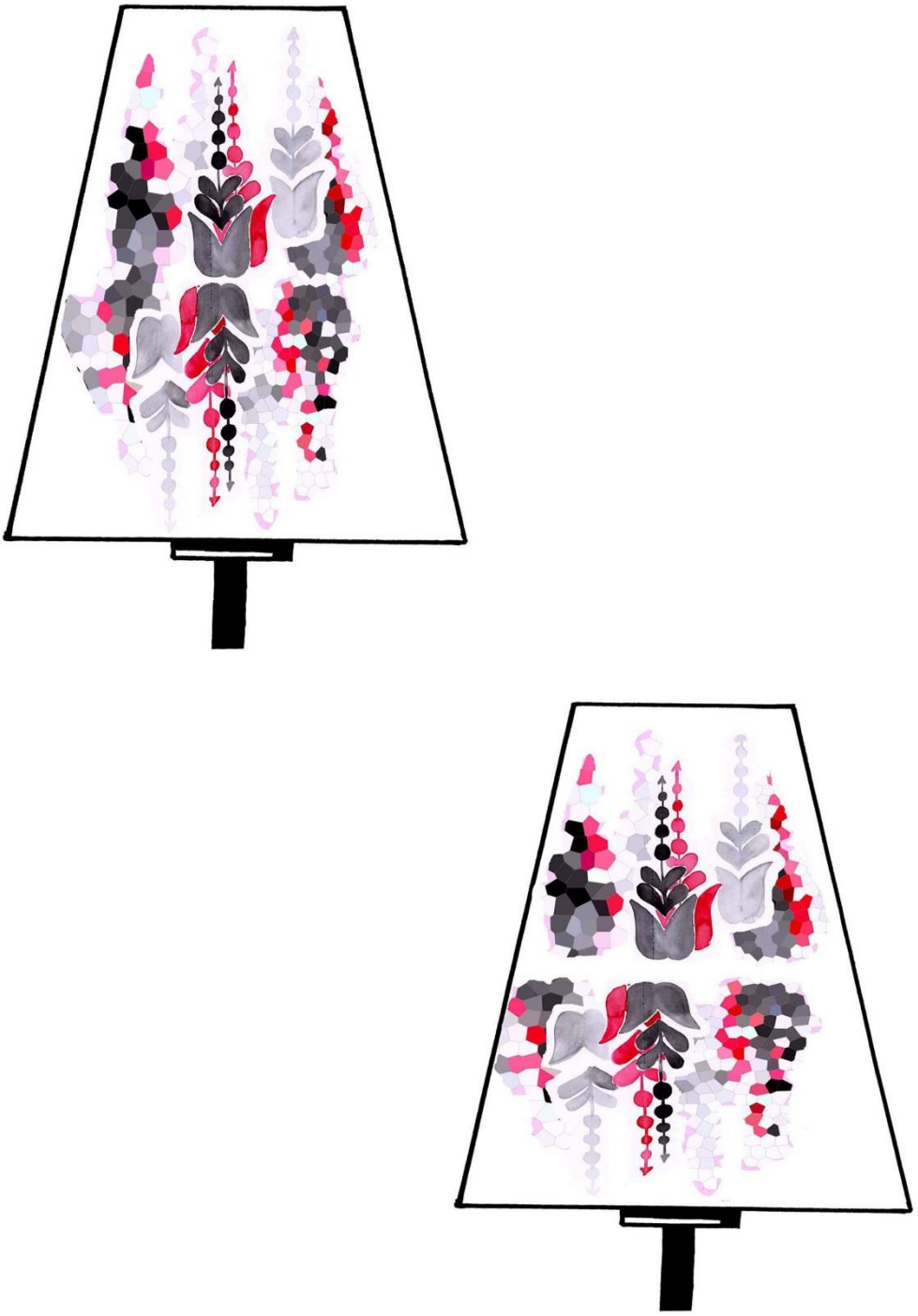

Obrázek 45.: Návrhy stínítek Sady 1.

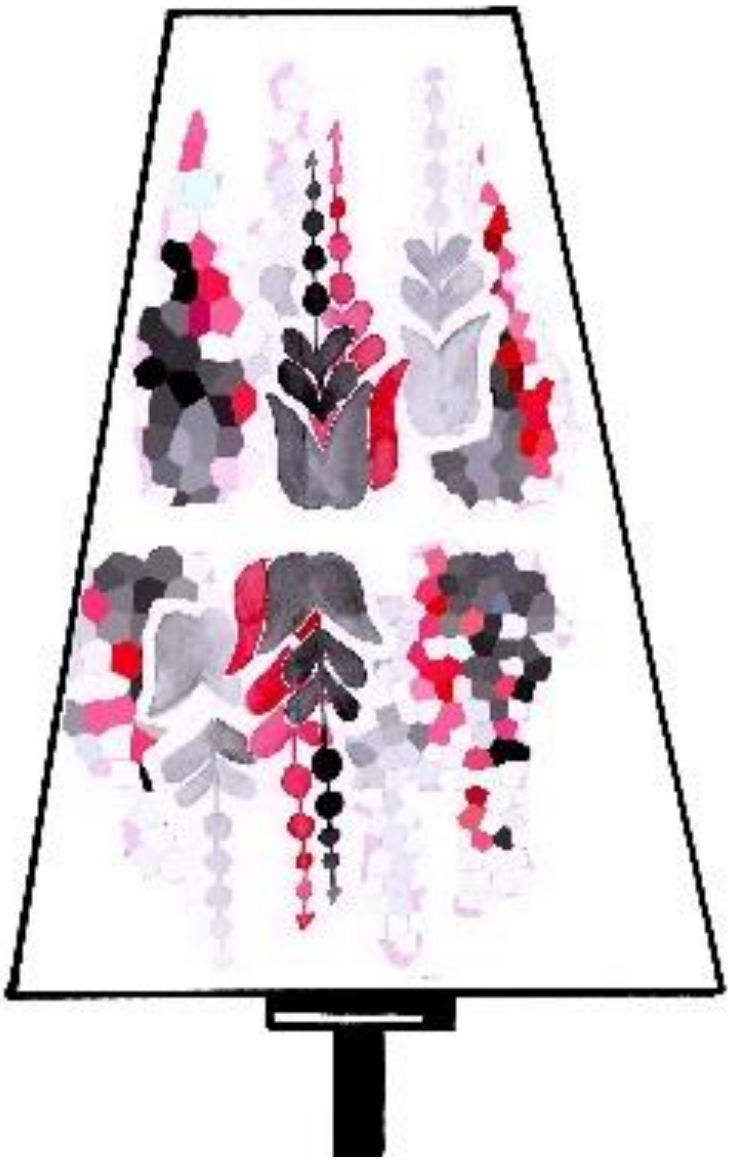

Obrázek 46.: Realizovaný návrh Sady 1.

3. 2 Sada 2.

Stínítko 2. vychází z Rožnovského rukávu. Má také tvar trychtýře, ale opačného, rozšiřujícího se od spodu směrem nahoru. Motivy jsou i zde tvořeny postupným přechodem, barevnost této sady je modro-fialová.

Motiv je opět květ v rozkvětu, tentokrát z pohledu ptačí perspektivy, i zde jsem při malbě návrhů použila akvarelové barvy. Barevné provedení sady je modro-fialové, inspirované modrou barvou na sukni Rožnovského ženského kroje. Modrá symbolizuje zklidnění, důvěru a také tradici, která zde má své místo, fialová pak skromnost a pokoru, kterou bychom měli cítit, k tématu folklóru obecně a i zde při pohledu na sadu stínítek.

Sada 2. působí zklidněným a uvolněným dojmem, jednotlivé kompozice na návrzích i zde přechází od realistické formy až k úplné abstrakci, výsledná realizovaná kompozice je tvořena dvěma realistickými motivy květů situovaných vedle sebe, v pozadí těchto dvou motivů se nachází třetí, lehce převedený do abstraktní podoby.

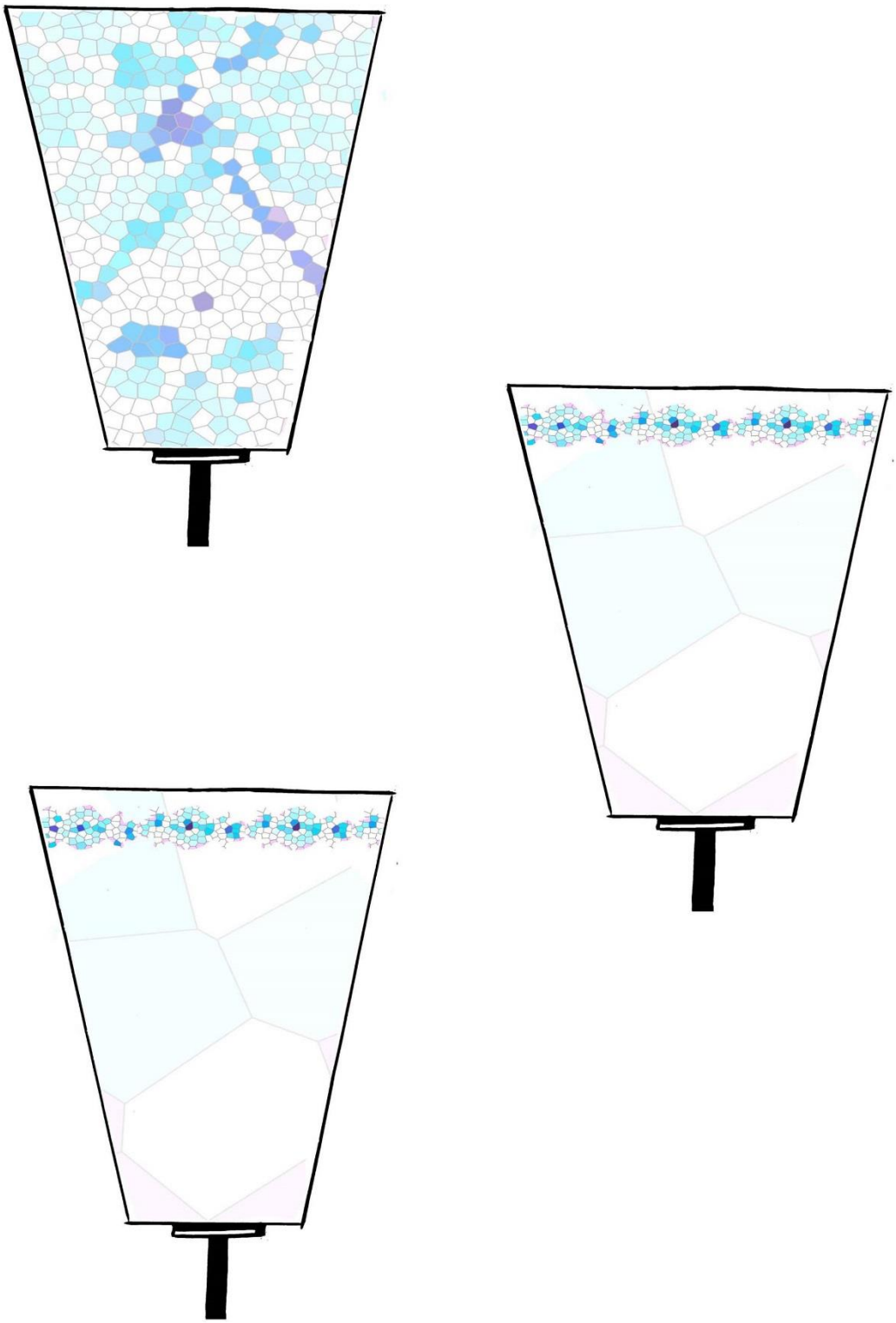

Obrázek 47: Návrhy stínítek Sady 2.

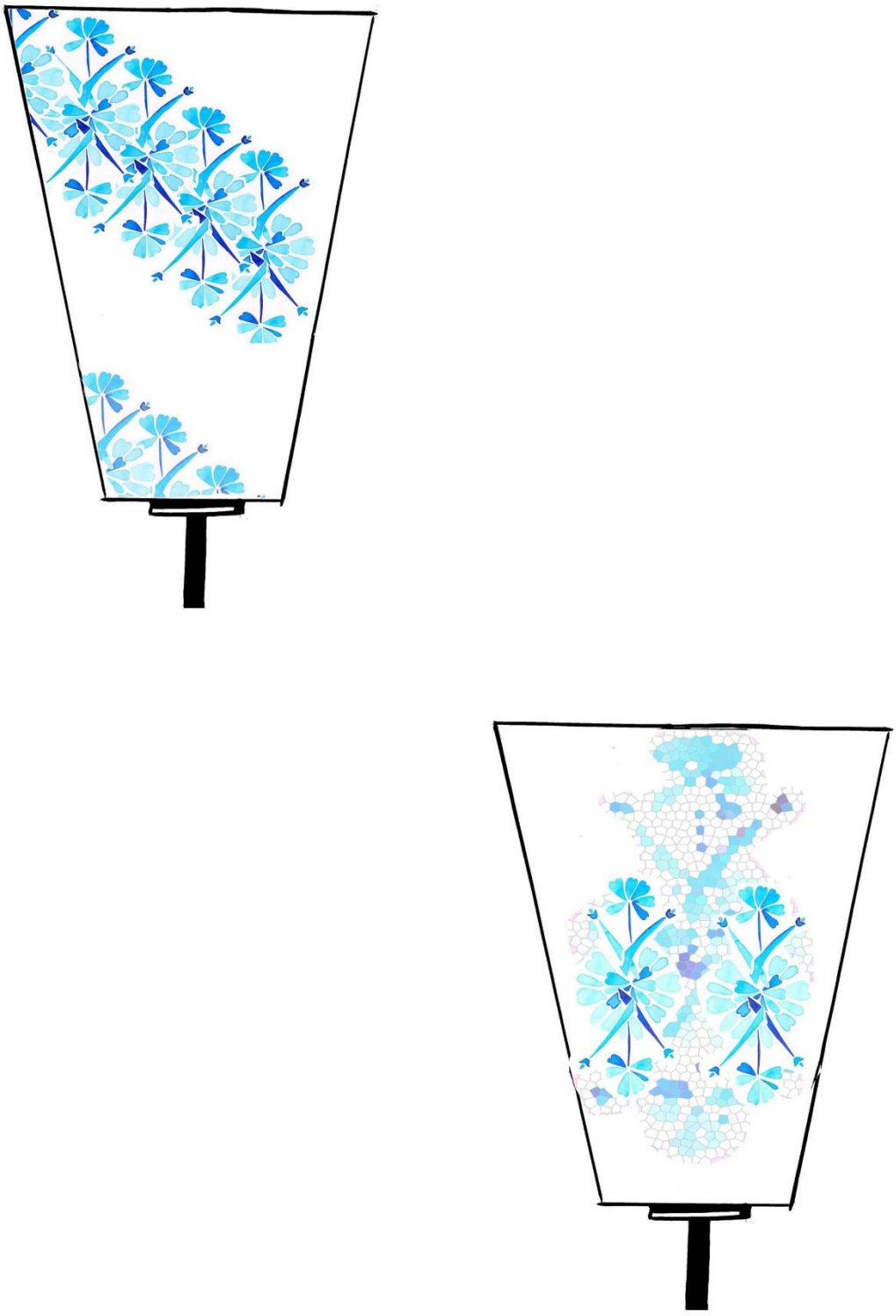

Obrázek 48.: Návrhy stínítek Sady 2.

Obrázek 49: Realizovaný návrh Sady 2.

3. 3 Sada 3.

Třetí sada stínítek, vychází z Jablunkovského rukávu, má tvar válce. Motivy jsou i v tomto případě od reálného tvaru až po abstrakci a jsou vyvedeny v odstínech zelené.

Motiv třetí sady je květ v rozkvětu částečně z profilu a částečně z ptačí perspektivy, opět v akvarelových barvách. Barevnost v odstínech zelené je inspirovaná zdobnými prvky Jablunkovského kroje a symbolizuje přírodu a citlivost, i ta je neopomenutelnou součástí vybrané problematiky folklóru a lidových krojů. Z přírody získáváme materiál pro výrobu textilií, ale i přírodní barviva, která se dříve využívala při barvení a zdobení textilií.

Sada 3. působí křehkým a citlivým dojmem. Je to dáno také tím, že jako finální realizovatelný návrh byl vybrán motiv převedený do abstraktní kompozice, kde již není poznat původní tvar květu. Tato kompozice postupně od spodní části stínítka až k horní přechází do ztracena.

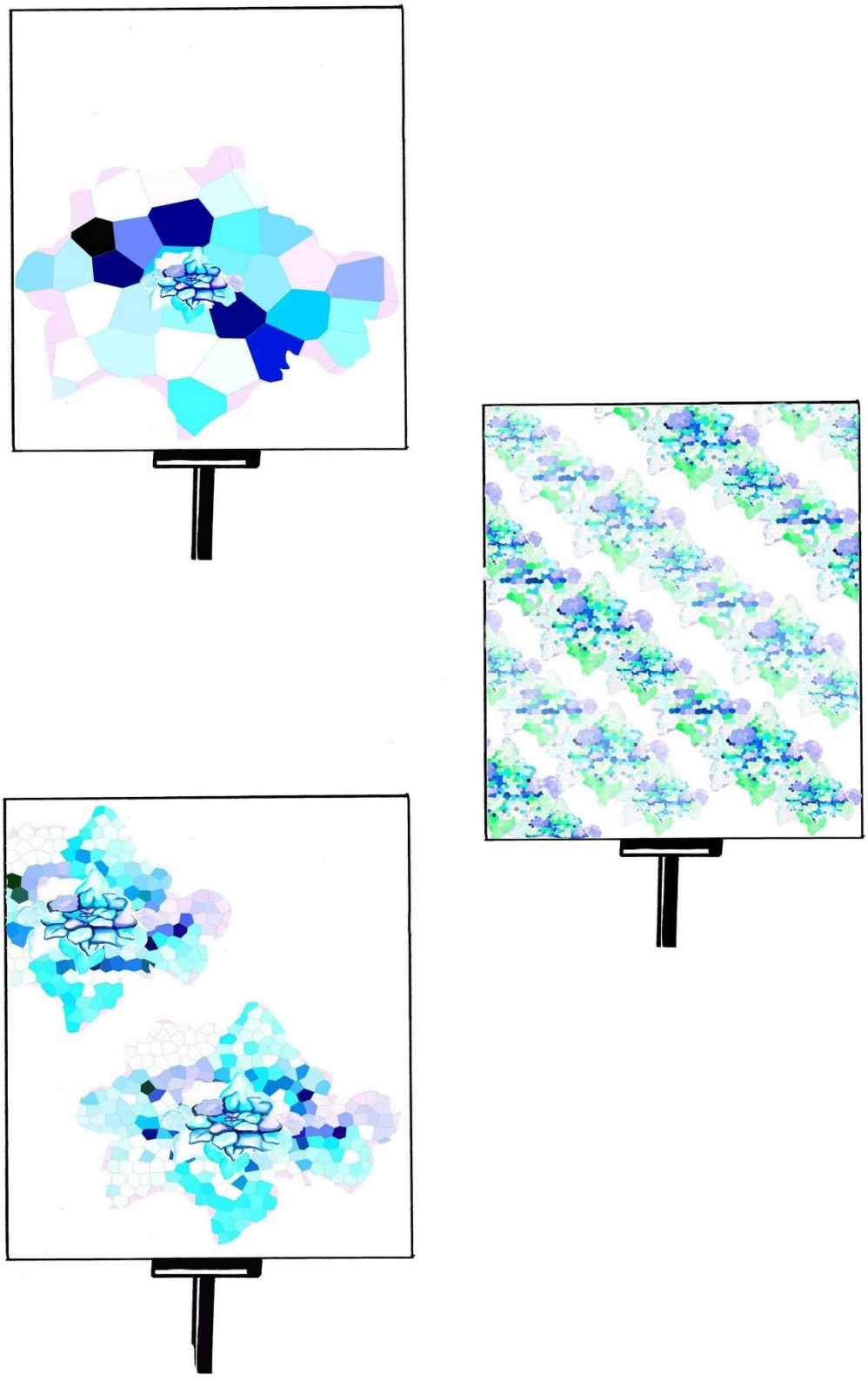

Obrázek 50: Návrhy stínítek Sady 3.

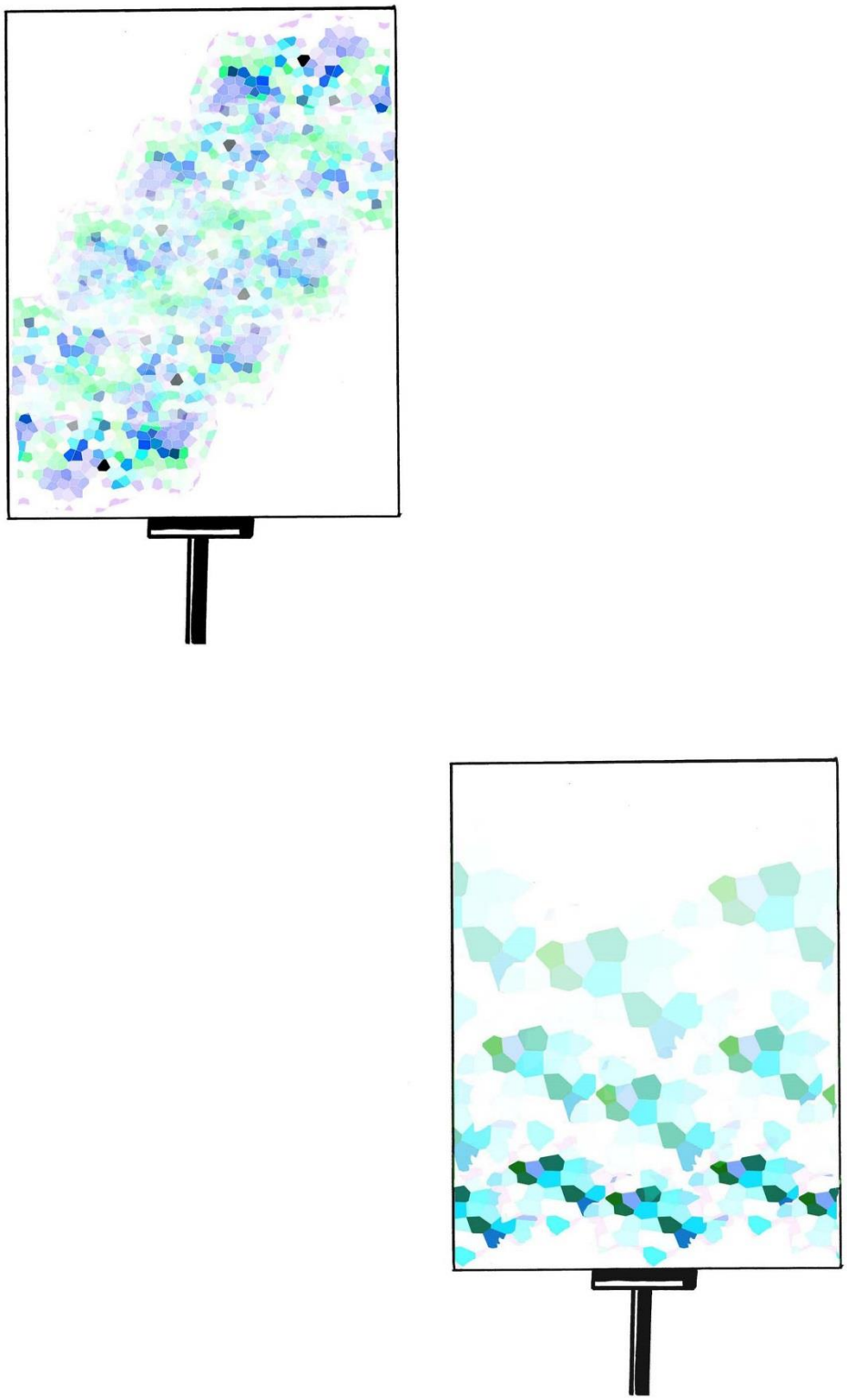

Obrázek 51.: Návrhy stínítek Sady 3.

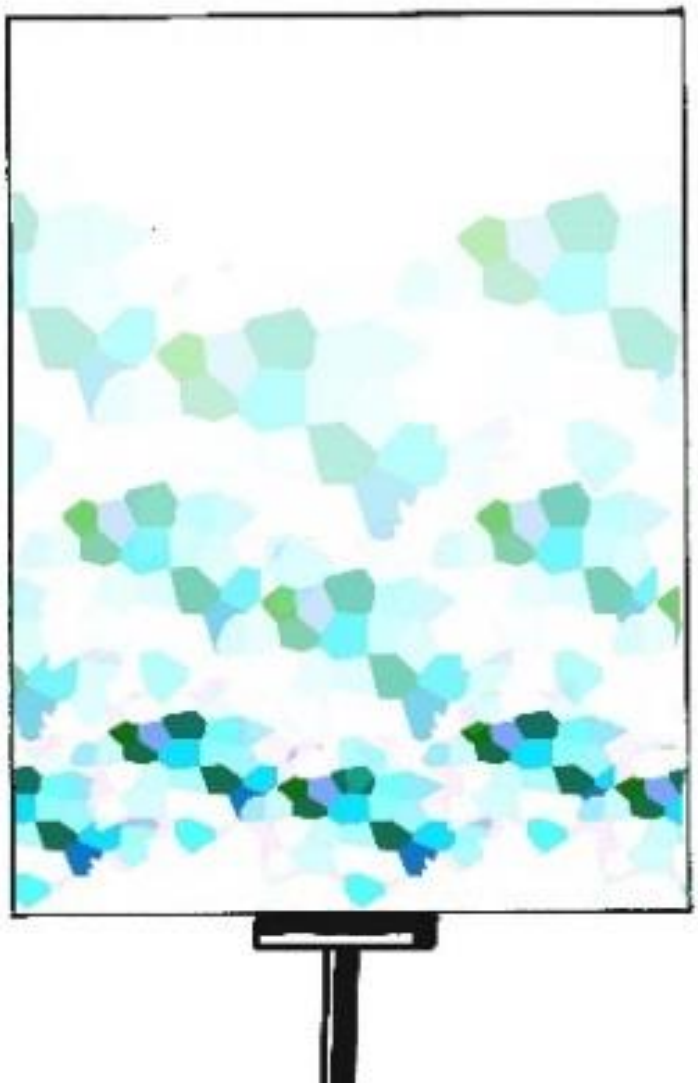

Obrázek 52: Realizovaný návrh Sady 3.

4 TECHNICKÁ DOKUMENTACE

4. 1 Konstrukce

Konstrukce stínítek je vyrobeny ze dvou kovových obručí, spodní a horní. Mezi nimi je z plastu vyroben plášť stínítka. Válcovité stínítko je vyrobeno ze dvou obručí stejného průměru 25 cm, stínítko trychtýřovité zužující se dolu, má horní obruč o průměru 25 cm a spodní 20 cm, trychtýřovité stínítko naopak zužující se nahoru, má spodní obruč 25 cm a horní 20 cm.

4. 2 Sešití potištěné látky na konstrukce stínítek

Následně se sešije potištěná látka na stínítka. Nastříháme si dle předem vytvořených konstrukčních střihů potištěnou látku na jednotlivá stínítka. Našpendlíme a ještě zkontrolujeme, zda nám vše sedí. Poté již sešijeme látku na stínítka.

Bohužel, vzhledem k tomu, že firma, se kterou jsem spolupracovala při výrobě svých stínítek, nedodržela termín výroby konstrukce stínítek a potisku látky, byla jsem nucena stínítka vyrobit náhradní metodou.

Konstrukci je vyrobena pomocí ohebného 4mm silného pocínovaného drátu, nejprve jsem si vyrobila objímku na stínítko, ze které jsem vycházela při dalším postupu tvorby konstrukce stínítka. Objímky jsem vyrobila celkem tři, pro každé stínítko jednu.

Na objímky jsem pomocí pájky přitavila 6 kusů cca 40cm dlouhého pocínovaného drátu, vždy ve stejném rozmezí, dále jsem si připravila v požadovaném průměru daného stínítka spodní kružnici, kterou jsem napájela na připravené dráty naletované na objímku, dráty za kružnicí jsou ohnuté směrem nahoru a v požadované výšce 30cm naletované horní kružnici v požadovaném rozměru.

Nejprve jsem si na papír nakreslila požadovaný konstrukční střih stínítka s přesahem 5 cm na každé straně a vystřihla. Následně jsem si tento papírový konstrukční střih přiložila na potištěnou, vyžehlenou látku a překreslila. Poté vystřihla krejčovskými nůžkami a pro jistotu ještě přiložila a naspendlila na stínítko, aby zkontrolovala, zda vše sedí. Následně zahnula do rubu horní i spodní okraj vystřižené látky a zažehlila, do tohoto ohybu jsem

všila tenkou gumičku, aby stahovala látku, a látku sešila k sobě. Hotové stínítko následně natáhla konstrukci. Dle potřeby se dá stínítko prát ručně ve vlažné mýdlové vodě.

Takto vyrobená stínítka jsou prototypy, standartní výrobní postup, je ten který popisuji výše v kapitolách 4.1. Konstrukce a 4.2. Sešití potištěné látky na konstrukce stínítek.

4. 3 Foto stínítek

Sada 1.

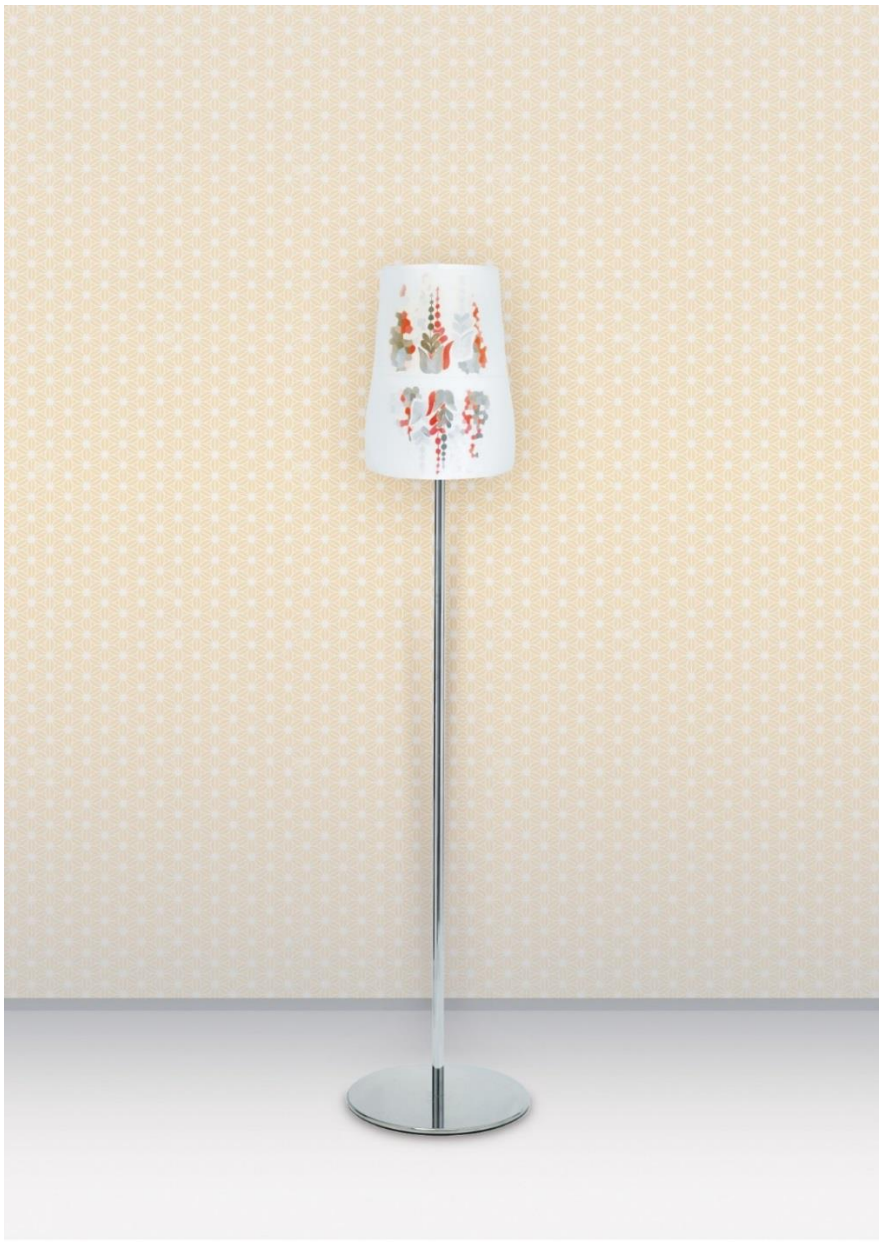

Obrázek 53.: Foto Sady 1.

Sada 2.

Obrázek 54.: Foto Sady 2.

Sada 3.

Obrázek 55.: Foto Sady 3.

ZÁVĚR

Při rozhodování jakým tématem se ve své práci vytvoření textilního prostorového objektu budu zabývat, padla po poutavé prvotní inspiraci v periodice Dolce Vita volba právě na folklór a lidové kroje. Následně jsem do tohoto tématu zabředla a prostudovala problematiku tohoto oboru.

Velmi obsáhlé téma lidového folklóru jsem v první části práce zpracovala v přehledu jednotlivých krojových oblastí Čech, Moravy a Slezska a vybrala kroje, které svým zpracováním mohou dle mého názoru nejvíce inspirovat při tvorbě módních kolekcí nebo produktového designu v dnešním třetím tisíciletí.

V druhé části své práce představuji současné designéry, návrháře a studenty, kteří se při své tvorbě inspirují tradicí lidových oděvů a folklóru obecně. Na každého totiž působí tato problematika zcela odlišně, někdo se snaží více navázat na klasické tvary, motivy a barevnost, někdo naopak přetváří zcela úmyslně tyto tvary do nových kompozic.

Já jsem se ve své práci snažila o vytvoření kompromisu, což se mi podle mého názoru povedlo. Vytvořila jsem tři sady stínítek na lampy navržených tak, aby byl patrný přechod od realistických motivů až po abstraktní. Z každé sady jsem vybrala jedno stínítko, v určité fázi přechodu od reality k abstrakci, které jsem zrealizovala. U výběru z první sady jsem zvolila návrh, kde je postupný přechod od realistického motivu, přes jemnou abstrakci, s patrnými tvary realistického motivu až po úplnou abstrakci. U druhé sady jsem zvolila zcela realistický návrh stínítka s jemným náznakem přechodu do abstrakce a u výběru návrhu z poslední třetí sady, jsem pak realizovala abstraktní pojetí motivu na stínítku.

Realizace sady stínítek se bohužel zkomplikovala, nedodržením termínu výroby konstrukce a potisknu látky firmy, se kterou jsem spolupracovala při realizaci, proto jsem stínítka vyrobila náhradní metodou a jedná se tedy o prototypy, standartní výrobní postup je popsán v kapitolách 4.1. Konstrukce a 4.2. Sešití potištěné látky na konstrukce stínítek.

Tvorba mé bakalářské práce mne obohatila o mnoho nových poznatků a informací. Téma lidového folklóru pro mne do té doby nebylo příliš zajímavým, abych se jím zabývala. Ovšem po nastudování této problematiky už to vidím zcela jinak, a budu ráda, kdybych svou prací navedla na prostudování tohoto tématu i někoho dalšího.

Dnešní doba je nestálá a proměnlivá a stále více lidí volá po odkazu ke svým tradicím, v důsledku světových změn, způsobených mezinárodními konflikty, sankcemi, válkami a především aktuální migrací obyvatel. Všechny tyto faktory nasvědčují tomu, že se lidé

vracejí a budou vracet, ke svým etnickým kořenům a budou čerpat z bohaté kulturní historie svého lidu.

Myslím si, že nás národ je v tomto ohledu nesmírně obohacen, co se lidového folklóru týče. Oděvy, lidové zvyky a tradice u nás spousta obyvatel zachovává a nejen těch starších, i mladší generace si uvědomují, že je důležité, abychom si tento kulturní dar i nadále předávali z generace na generaci.

Nezapomeňme tedy na naši minulost, je velice důležitá pro formování naší budoucnosti, kterou jako společnost vytváříme pro naše budoucí generace.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam citované literatury

[1] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1.vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994, 7 s., ISBN 80-208-0328-9

[2] FAIRS, Marcus. *Design 21. století.* Praha: Slovart s.r.o., 2007, 190 s., ISBN 978-80-7209-970-2

[3] FROLEC, Václav. *Prostá krása.* Praha: Vyšehrad, 1984, 279 s.

Seznam parafrází

[1] *Foklór* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Folkl%C3%B3r

[2] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[3] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[4] *Plzeňský kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://ceskytanec.cz/plzenskykroj/

[5] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[6] *Kroj chotěšovský* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://baracnici.sweb.cz/kroje/chotesovsky_z.htm

[7] LANGHAMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje.* 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[8] *Domažlický kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://ceskytanec.cz/domazlickykroj-2/ , http://ceskytanec.cz/domazlickykroj/

[9] *Doublebský kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://ceskytanec.cz/doudlebskykroj/

[10] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[11] *Táborský kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://ceskytanec.cz/taborskykroj/

[12] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[13] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[14] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[15] *Poličský kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://ceskytanec.cz/policskykroj/

[16] *Horácký kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://baracnici.sweb.cz/kroje/cz_06_z.htm

[17] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[18] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[19] *Valašský kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://www.javornicek.cz/valassky-kroj--49.html

[20] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[21] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[22] *Horňácký kroj*[online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.hornackajizba.cz/index/kroje

[23] *Dolňácký kroj* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://rejstrik.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=111733

[24] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[25] LAGHAMMEROVÁ, Jiřina. *České lidové kroje*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1994. ISBN 80-208-0328-9

[26] *Folklor moderní Slovácko* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://www.efemes.cz/

[27] *Vše o našich tričkách.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://mimikri.net/vse-o-nas-a-nasich-trickach/

[28] *Extremely Chunky Knits by Anna Mo Look Like They Are Knit by Giants*. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://www.boredpanda.com/giant-chunky-knits-anna-mo/

[29] *O Petre Toth.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://petratoth.sk/o-petre-toth

[30] *Vše o našich tričkách.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: http://mimikri.net/vse-o-nas-a-nasich-trickach/

[31] *Lasvit story.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://lasvit.com/lasvitstory/about

[32] *O nás.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.bomma.cz/cs/about

[33] *Úvod.* [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://kartellshop.cz/cs/

Bibliografie

Periodika Malovaný kraj, číslo 5/2015, *Počátky malovaného ornamentu na Slovácku*, autor článku: ŠÁCHA, Vladimír

FAIRS, Marcus. *Design 21. století*. Překlad Jitka Hanušová. Praha: Slovart s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7209-970-2

TYRŠOVÁ, Renáta, KOŽMÍNOVÁ, Amálie. *Svéráz v zemích Československých. Čechy*. Plzeň: Nakladatelství Československého deníku, 1921

TYRŠOVÁ, Renáta. *Lidový kroj v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. 2. vyd. Praha: Vydavatelství F. Topič, 1918

TYRŠOVÁ, Renáta. *Nauka o krojích.* Praha: Státní nakladatelství Praha, 1923

CHOTEK, Karel. *Lidová kultura a kroje v Československu*. Praha: Novina, tiskařské a vydavatelské podniky v Praze, 1937

HRABÁNKOVÁ, Anna. *Lidové kroje v Československu.* Kroměříž u Orlova: Knihtiskárna Čeňek Pechter

Dr.STRÁNSKÁ, Drahomíra. *Příručka lidupisného pracovníka.* Praha: Národopisné společenství československé, 1936

Prof. Dr. KAZIMOUR, Josef. *Lidové kroje Československé*. Praha: Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské, 1920

Dr. STRÁNSKÁ, Drahomíra. *Lidové kroje v Československu*, Díl. 1. Praha: Nakladatelství J. Otto, společenství s.r.o.

ŠOTKOVÁ, Blažena, ŠMIROUS, Karel. *Československé lidové kroje v barevné fotografii*. Praha: Artia v součinnosti s Nakladatelstvím československých výtvarných umělců, vydavatelským podnikem českého fondu výtvarných umění, 1956

SVOZIL, Jan. *Kroj Hanáků-Blaťáků*. Brno: Moravské akciové knihtiskárny, 1907

BEČÁK, Jan, R. *Lidové umění na Hané, lidová kultura hmotná*. Velký Týnec u Olomouce: Náklad vlastní Jana R. Bečáka, 1941

JÁNOŠOVÁ, Marta a kolektiv. *Malované jehlou*. 1. vyd. Praha: Práce s.r.o., 1985

MANNOVÁ, Marta. *Výšivky*. Bratislava: práce, vydavatelství a nakladatelství, 1981

FROLEC, Václav. *Prostá krása*. 1.vyd. Praha: Vyšehrad, 1984

Seznam použitých internetových zdrojů

Bezejmenná stránka. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://baracnici.sweb.cz/.

Bezejmenná stránka. [online]. [cit 2017-06-21]. Dostupný z: http://claireanneobrien.com/

Ela Jediova uvedla krunyrovou módní kolekci Guscio [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.designmagazin.cz/moda/43615-ela-jediova-uvedla-krunyrovou-modni-kolekci-guscio.html

Horňácký kroj. [online]. [cit 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.hornackajizba.cz/index/kroje

Kroje, ve kterých hrajeme a tančíme. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://mladina.cz/cs/kroje/index.html

Ke kroji daleko i blízko [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/315292320040003-ke-kroji-daleko-i-blizko/

Lasvit story. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://lasvit.com/lasvitstory/about

Lidové výtvarno v podobě tradičního ornamentu [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: *http://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/311295350120017/*

Podlužácký ornament. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z*:* http://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/314294340030003/

O nás. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.bomma.cz/cs/about

O Petra Toth. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://petratoth.sk/o-petra-toth/

Slovácký-horňácký kroj. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://rejstrik.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=111733

Úvod. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://kartellshop.cz/cs/

Úvodní stránka. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: https://janamikesova.com/

Valašský kroj. [online]. [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://www.javornicek.cz/valassky-kroj--49.html

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1: Plzeňský kroj, str. 13, [cit. 2017-06-21]. Dostupný z: http://krojplzen.sweb.cz/

Obrázek 2: Chotěšovský kroj, str. 15 [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://baracnici.sweb.cz/kroje/chotesovsky_z.htm

Obrázek 3: Chebský kroj, str. 16, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://faratrm.naseveru.info/zivot/trid2004/index.html

Obrázek 4: Domažlický kroj, str. 18, dostupné z vlastních zdrojů, http://ceskytanec.cz/domazlickykrojpuvedkovy/

Obrázek 5: Doudlebský kroj, str. 19, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://baracnici.sweb.cz/kroje/cz_03_z2.htm

Obrázek 6: Blatský kroj, str. 20, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://sechtl-vosecek.ucw.cz/galerie/kroje/004kroj.html

Obrázek 7: Táborský kroj, str. 22, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://ceskytanec.cz/taborskykroj/

Obrázek 8: Středočeský kroj str. 23, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.moje-bjd.cz/porcelanove-v-narodnich-krojich/stredocesky/

Obrázek 9: Podkrkonošský kroj, str. 24, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://baracnici.sweb.cz/kroje/podkrk_b.jpg

Obrázek 10: Litomyšlský kroj, str. 25, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.mistnikultura.cz/jde-to-i-bez-kulturniho-zarizeni

Obrázek 11: Poličský kroj, str. 26, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://jikan.wz.cz/view.php?cisloclanku=2010080002

Obrázek 12: Horácký kroj, str. 27, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.farmarsketrziste.cz/rubrika-recepty/tradicni-kuchyne-horacka

Obrázek 13: Hanácký kroj, str. 29, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hanacky-kroj-part.jp

Obrázek 14: Valašský kroj, str. 30, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.valasskekroje.com/

Obrázek 15: Brněnský kroj, str. 31, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.folklor-brnenska.estranky.cz/fotoalbum/zapadni-brnensko/kroj-z-brna-komina/soucasne-fotografie/g-kominsky-kroj-f.html

Obrázek 16: Kroj Kopanice, str. 32, [cit. 2017-06-21], Dostupný z: http://mywindingpath.tumblr.com/post/127246726041/i-know-your-blog-isnt-about-czech-clothing-but-i

Obrázek 17: Horňácký kroj, str. 34, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: https://cz.pinterest.com/pin/513903007453015558/

Obrázek 18: Dolňácko, Vlčnov, str. 34, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://mywindingpath.tumblr.com/post/127246726041/i-know-your-blog-isnt-about-czech-clothing-but-i

Obrázek 19: Podlužácký kroj, str. 35, [cit. 2017-06-21] Dostupný z:http://www.folklorstyl.sk/podluzi.html

Obrázek 20: Kroj Jablunkov, str. 36, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.jablunkov.cz/modules/tableadmin2/external/imageext_new.php?modal=true&image=WG9%2BY3N%2Ba3JvamphYmwuanBnfmdhbGVyaWV%2Bb2JyYXpla19jb3VudGVyfjE4OH5nYWxlcmllfjF%2BMzQ2fm9Z&width=532&height=768

Obrázek 21: Folklore must go on, str. 40, [cit. 2017-06-21], Dostupný z: http://www.chrobokova.cz/portfolio/folklore-must-go-on-2011/

Obrázek 22: Folklore must go on, str. 41, [cit. 2017-06-21], Dostupný z: http://www.designmagazin.cz/moda/56063-studenti-utb-v-brne-vystavuji-budoucnost-tradice.html

Obrázek 23: Folklore must go on, str. 42, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.lidovky.cz/amaterismus-v-praxi-cesko-zaplavila-moda-made-in-doma-pc9-/design.aspx?c=A140528_151552_ln-bydleni_toh

Obrázek 24: Folklore must go on, str. 43, [cit. 2017-06-21], Dostupný z: http://www.designmagazin.cz/moda/56063-studenti-utb-v-brne-vystavuji-budoucnost-tradice.html

Obrázek 25: Obřadní pentlení z Mařatic, Folklore must go on, str. 44, [cit. 2017-06-21], Dostupný z: http://www.yna.cz/

Obrázek 26: Obřadní pentlení z Komni, Folklore must go on, str. 44, [cit. 2017-06-21] Dostupný z: http://www.yna.cz/

Obrázek 27: Folkór moderní Slovácko, str. 45, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://www.thepicta.com/user/folklor_moderni_slovacko/1739695207/1259998607323644381_1739695207

Obrázek 28: Růža Permutant, str. 47, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://mimikri.net/motiv/ruza-permutant

Obrázek 29: Anna Mo, pletená tvorba, str. 48, [cit. 2017-21-06] Dostupný z: http://www.boredpanda.com/giant-chunky-knits-anna-mo/

Obrázek 30: Náhrdelník z kolekce Mileva, str. 49, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://petratoth.sk/zine/2016/02/12/uvadzanie-kolekcie-mileva/

Obrázek 31: Náušnice z kolekce Mileva, str. 49, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://petratoth.sk/zine/2016/02/12/uvadzanie-kolekcie-mileva/

Obrázek 32: Sedák Špek, str. 51, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://mimikri.net/puk-puk-area/2

Obrázek 33: Šohaj Drákula, str. 51, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://mimikri.net/puk-puk-area/2

Obrázek 34: Taburetky, str. 52, [cit. 2016-06-21] Dostupný z: https://www.6sqft.com/claire-anne-obrien-designs-chunky-woolen-stools-to-cozy-up-with-this-autumn/

Obrázek 35: Stínítko Frozen, designér Maxim Velčovský, str. 53, [cit. 2016-06-21] Dostupný z: http://lasvit.com/lights/products/frozen--138?i=0

Obrázek 36: Stínítko JAR RGB, designér Arik Levy, str. 53, [cit. 2016-06-21] Dostupný z: http://lasvit.com/lights/products/jar-rgb--56?i=1

Obrázek 37: Stínítko Soap, str. 54, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: ,http://lighting.bomma.cz/soap/

Obrázek 38: Stínítko Lantern, str. 54, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://lighting.bomma.cz/lantern/

Obrázek 39: Stínítko Kartell É, designér Ferrucio Laviani, str. 55, [cit. 2016-06-21] Dostupný z: http://www.designpropaganda.com/shop/contents/cs/d3471_KARTELL_E.html

Obrázek 40: Stínítko Bourgie, str. 55, [cit. 2016-06-21] Dostupný z: https://www.nest.co.uk/product/kartell-bourgie-table-lamp

Obrázek 41.: Rukáv vlčnovského kroje, str. 57, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://itras.cz/jizda-kralu-vlcnov/galerie/14107/

Obrázek 42: Rukáv Jablunkovského kroje, str. 57, [cit. 2016-04-10] Dostupný z: http://fm.denik.cz/galerie/120108_jackovsky_ples.html?mm=3504256

Obrázek 43: Rukáv Rožnovského kroje, str. 57, [cit. 2016-06-21] Dostupné z: http://www.bucina.cz/images/rekreace/v_valaska_kroj.jpg

Obrázek 44: Návrhy stínítek Sady 1., str. 59, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 45: Realizovaný návrh stínítka, str. 60, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 46: Návrhy stínítek Sady 2., str. 61, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 47: Realizovaný návrh stínítka, str. 63, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 48: Návrhy stínítek Sady 3., str. 64, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 49: Realizovaný návrh stínítka, str. 65, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 50: Foto Sady 1., str. 67, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 51: Foto Sady 2., str. 68, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 52: Foto Sady 3., str. 69, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 53: Foto Sady 3., str. 71, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 54: Foto Sady 3., str. 72, dostupné z vlastních zdrojů

Obrázek 55: Foto Sady 3., str. 73, dostupné z vlastních zdrojů